

*”Nekem adatott meg, hogy a gyermekeknek olyan világot építsek fel,
melyben biztonságban, felszabadultan élhetnek ”*
(Ursula Bintig: Remény)

NÉMETVÁROSI ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAM
Deutschstädtischer Kindergarten

2022.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés.....	4
1.1. Az óvoda adatai.....	4
1.2. A pedagógiai program jogszabályi háttere.....	4
2. Óvodánk bemutatása.....	5
3. Az óvoda nevelésfilozófiája.....	6
3.1. Alapelveink.....	6
3.2. Német nemzetiségi óvodai nevelésünk célja.....	7
3.3. Alapvető feladataink.....	7
3.4. Intézményi elvárások.....	8
3.5. Óvodapedagógusok feladatai.....	8
3.6. Az óvónő és a dajka együttműködése.....	8
3.7. Gyermekképünk.....	9
3.8. Óvodaképünk.....	9
4. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	11
4.1. Az óvoda személyi feltételei.....	11
4.2. Az óvoda tárgyi feltételei.....	11
4.3. Az óvodai élet megszervezése.....	12
4.3.1. Szabad és szervezett tevékenységek.....	12
4.3.2. Tervezés, szervezési feladataink megvalósításának alapelvei.....	15
5. Alapvető céljaink, feladataink.....	17
6. Egészséges életmód alakítása.....	18
6.1. A gyermekek gondozása, testi szükségletük kielégítése.....	19
6.1.1. A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása.....	20
6.1.2. A gyermek fejlődéséhez szükséges, egészséges környezet biztosítás.....	20
6.2. Az óvoda feladatai.....	21
6.2.1. Az óvoda egészségfejlesztési feladatai.....	22
6.2.2. A testi nevelés feladatai.....	22
6.2.3. A személyi és környezeti higiénia fejlesztése.....	22
6.3. Az egészséges táplálkozás megkedveltetése.....	23
6.4. Rendszeres mozgás biztosítása.....	24
6.5. A lelki egészségvédelem feladatai.....	25
6.6. A beilleszkedési képesség gyakorlása.....	25
6.7. Az alkalmazkodóképesség fejlesztése.....	25
6.8. Önismeret és önellenőrzés.....	26
6.9. A szociális egészség fejlesztési feladatai.....	26
6.10. Esélyegyenlőség biztosítása.....	26
7. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	27
8. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	30
9. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése.....	32
9.1. Sajátos nevelési igényűek egészségfejlesztése.....	32
9.2. Gyermekvédelem, szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek.....	33

differenciált fejlesztése.....	33
9.2.1. Minden óvónő feladata, felelőssége.....	33
9.2.2. Tevékenységek.....	34
9.2.3. Szülői kapcsolattartás továbbfejlesztése.....	35
9.2.4. Az együttműködés és kapcsolattartás elvei a szülőkkel.....	35
9.2.5. Társszervekkel való kapcsolattartás.....	35
10. Az óvodai élet megszervezése.....	37
10.1. Szerkezeti felépítés.....	37
11. Óvodai élet megszervezése.....	38
12. Az óvoda kapcsolatai.....	39
12.1. Kapcsolataink.....	39
12.2. Kapcsolat a családdal.....	39
13. Az óvodai élettevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	40
13.1. Játék.....	40
13.2. Verselés, mesélés.....	41
13.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	43
13.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	45
13.5. Mozgás.....	47
13.6. Külső világ tevékeny megismerése.....	52
13.7. Munkajellegű tevékenységek.....	56
13.8. Önkiszolgálás.....	57
13.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	58
14. Óvodánk hagyományai, ünnepei.....	59
15. Deutsche Nationalitäten Aufgaben.....	64
16. Ellenőrzés, értékelés, intézményi feladatai, a hosszú távú fejlesztési stratégia módosításának eljárási folyamata.....	68
16.1. Az intézményen belüli ellenőrzési, értékelési folyamatok.....	68
16.1.1. Program felülvizsgálata, módosítása.....	68
16.1.2. Az intézmény ellenőrzési területei.....	68
16.1.3. Vezetői ellenőrzés.....	68
16.1.4. Pedagógus ellenőrzése.....	69
16.2. Program felülvizsgálata, módosítása.....	70
17. Legitimációs záradék.....	70

1. Bevezetés

1.1. Az óvoda adatai

<u>Az óvoda neve:</u>	Némétvárosi Óvoda Deutschstädtischer Kindergarten
<u>Az óvoda címe:</u>	5700 Gyula, Szőlős u 1-5.
<u>Az óvoda fenntartója:</u>	Gyula Város Német Nemzetiségi Önkormányzata
<u>Az óvoda fenntartója címe:</u>	5700 Gyula, K. Schriffert József u 1.
<u>Befogadó képessége:</u>	125 fő
<u>Alapító okirat száma:</u>	K90/2016.
OM azonosítója:	203156

1.2. A pedagógiai program jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestület határozatai
- [363/2012.\(XII.17.\) Korm. rendelet 1. melléklet az óvodai nevelés feladatai](#)

Felhasznált irodalom:

Bukovicsné, N. J. (2012): Egészségfejlesztési feladatok az óvodában. In: Darvay, S. (szerk.): Tanulmányok a gyermekkori egészségfejlesztés témaköréből.

2. Óvodánk bemutatása

Német nemzetiségi óvodánk 1893-ban alakult, Gyulán a város német nemzetiségek által lakott városrészben. Kezdetekben csak németül folyt az óvodai nevelés. Majd később a társadalmi és politikai változások miatt sokáig csak magyar nyelven lehetett beszélni. A német nemzetiségi nevelés csak 1956-os évtől indulhatott újra. 2001-ben fejeződött be óvodánk felújítása, az óvoda épülete korszerű, a csoportszobák, a mosdók és az öltözők a csoportlétszámnak és a gyermekek szükségleteinek megfelelőek. Az emeleten tornaszoba biztosítja jól felszerelt eszközökkel a megfelelő mozgás lehetőséget a gyermekeknek. Sokat mozgunk a szabadban, a természetben, tágas udvarunk lehetőséget biztosít a felfedezésekre, kutatásokra, így rácsodálkoztatjuk gyermekeinket a természet szépségeire, a felfedezés örömére. Korszerű, az előírásoknak megfelelő udvari játékok, mászóakák, vár, homokozó várja a gyermekeket. Az udvaron található kemencében jeles napokon kenyeret sütünk, bográcspan a hagyománynak megfelelően főzünk. 2014-ben az óvoda szomszédos telkét megvásárolta Gyula Város Önkormányzata, így megfelelő méretű udvarral rendelkezünk. Játékeszközeink a gyermekek játékigényeinek megfelelőek. A különböző tevékenységekhez jó minőségű, és elegendő mennyiségű játék és szemléltetőeszköz áll rendelkezésre.

Óvodánk 1991. május 22-én vette fel a Németvárosi Óvoda nevet, akkor önálló óvodaként működött 2007. június 30-ig, majd Gyula Város Egyesített Óvodája Tagintézménye lett.

Gyula Város Német Nemzetiségi Önkormányzata 31/2016. (IV.6.) számú határozata alapján Gyula Város Önkormányzatától át kívánta venni a Németvárosi Óvoda fenntartói jogát, az átvétel sikerrel járt 2016. 08. 01-től. Önálló óvodaként a német nemzetiségi hagyományokban élünk, azokat továbbadjuk a gyermekeknek és a családoknak. A német nyelvet gyakorolva, megismertetve hangsúlyozzuk a legfontosabb értékeinket, melyek segítségével alakítjuk családi óvodai nevelésünket, oktatásunkat.

Jelenleg 5 vegyes életkorú csoporttal működik az óvodánk. Modern, esztétikus környezetben neveljük a hozzánk érkező gyermekeket. Tágas udvarunk jól felszerelt eszközökkel biztosítja a mozgáshoz, játékhoz szükséges feltételeket. Új udvarrészünk kialakításával törekszünk a környezettudatos magatartás kialakítására, biztosítjuk a lehetőséget a felfedezéshez, kísérletezéshez, hogy minél több időt töltsenek a szabadban óvodásaink, így biztosítva az egészséges fejlődésüket, állóképességük javítását. A különböző tevékenységekhez jó minőségű és elegendő mennyiségű játék, szemléltető eszköz áll rendelkezésünkre.

Felkutattuk, újra élesztettük a régi hagyományokat, amelyek a gyermekekhez közel állnak. Ezeket a hagyományokat, nemcsak az óvodánkban éljük meg, hanem közös ünneplésre hívjuk a Németvárosban élő embereket, iskolás gyerekeket. Kiemelt ünnepünk Szent Márton nap, melyet 1998-ban német nemzetiségi nappá nyilvánította a Gyulai Német Nemzetiségi Önkormányzat.

3. Az óvoda nevelésfilozófiája

3.1. Alapelveink

Óvodánk elhelyezkedése (az egykori Németgyulán) kötelez bennünket arra, hogy az itt élő német hagyományok gyökereiből táplálkozzunk. A ma élő idős emberek segítségével felkutattuk a régi szokásokat, hagyományokat és óvodai nevelésünkben ápoljuk azokat. Fontos a mai világunkban a kulturális értékek átadása, a kultúrkinccs átörökítése, mely a harmonikus gyermeki személyiség kibontakoztatására, formálására, gazdagítására biztosít lehetőséget. Ezáltal megalapozzuk az óvodánkba járó gyermekek tapasztalatait, melyek később ismeretté, majd egész életre szóló tudássá válnak. A gyermekeket megtanítjuk arra, hogy tiszteljék és szeressék múltjukat, kultúrájukat, mely a külsőségekben is megmutatkozik. Az ünnepek alkalmával német nemzetiségi népviseletbe öltözve részt veszünk a németvárosi rendezvényeken, ahol a gyermekek német nyelvű műsorral mutatkoznak be. A társintézményekkel karöltve különböző nemzetiségi programokat szervezünk. Nemzetiségi, hagyományápoló mivoltunk az óvoda környezetében is megmutatkozik.

- Kétnyelvű óvodánkban a német nyelvet fokozatosan bevezetve 50%-ban magyar, 50%-ban német nyelven folyik a gyermekek nevelése.
- Az ismeretek átadása a játék és játékos tevékenységek, játékos szituációk formájában történik az egész nap folyamán.
- A Szarvasi Gál Ferenc Főiskola Pedagógiai Kar bázis óvodájaként biztosítjuk a lehetőséget a német nemzetiségi szakon végző hallgatók óvodai gyakorlatához.
- A gyermeki kíváncsiságra alapozva a gyermek környezetéhez való viszonyának, ismeretének bővítésére, gazdagítására, tevékenységvágyának kielégítésére, inspirálására törekszünk.
- Meggyőződésünk, hogy kiegyensúlyozott, érzelmileg gazdag gyermekeket megfelelő pedagógiai felkészültségű, gyermekszerető, gazdag empatikus képességgel rendelkező felnőttek tudnak nevelni.
- A gyermek legfontosabb szükségletének a játékot tartjuk, ezért egy olyan élménygazdag környezet megteremtése a célunk, amely biztosítja és elősegíti a gyermek egészséges fejlődését, egyéni képességük kibontakoztatását.
- A gyermekek egészséges életvitel igényének alakítására törekszünk, testi-lelki fejlődésüket segítve.
- A fokozatosság elvének betartásával igyekszünk a gyermekek nevelését, fejlesztését biztosítani, a pozitív attitűdök kialakulását a gyermekek egyéni képességeihez mérten tudatosan formálni, elősegíteni.
- Óvodánkban biztosítjuk a gyermekek differenciált fejlesztését, amely speciális, egyéni vagy kiscsoportos formában helyileg az óvodánkban valósul meg.
- Figyelünk a tehetséges gyermekek egyéni fejlesztésére, tehetségük kibontakoztatására.
- Fontosnak tartjuk a kooperatív tanulást, az egyéni különbségekhez igazított adaptív tanulással az optimális feltételek biztosítását.

- Óvodásainkat a pozitív értékek keresésére tanítjuk egymás és saját munkájuk értékelésénél.
- Segítjük a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását (erkölcsi értékek, etikai normák).

3.2. Német nemzetiségi óvodai nevelésünk célja

- A német nyelv és kultúra átadása a gyermekeknek, figyelembe véve az életkori és egyéni sajátosságokat.
- A népi kultúrához kapcsolódó német- magyar játékok, népszokások, néphagyományok, hagyományőrző tevékenységek felelevenítése és továbbadása, a gyermekek élményeinek gazdagítása.
- Az ünnepek, jeles napok átélésével a gyermekek érzelmi gazdagítása, fogékonyabbá tétele a múlt értékeinek tiszteletben tartására.
- Az elfeledett német nyelv visszahódítása a családok hétköznapijaiba.
- Játékos nyelvi szituációk megteremtésével a német nyelv megszerettetése a gyermekekkel.
- A gyermekek felkészítése a német nemzetiségi iskolai tanulására.
- Kétnyelvű identitás (tudat) kiépítése a gyermekek nyelvi azonosulásait akceptálva és figyelembe véve.

3.3. Alapvető feladataink

- Németgyula múltjának, hagyományainak megismertetése, tiszteletben tartása, megszerettetése a gyermekekkel.
- Erkölcsi és kulturális értékek megismertetése, a kultúra iránti érzékenység, nyitottság kialakítása.
- A játék, népi játék a mese – vers, zene és a néphagyományok kiemelésével testi, érzelmi és értelmi nevelés megvalósítása magyar és német nyelven.
- A gyermekek német nyelvi képességének fejlesztése, az artikulációs bázis és a kommunikáció különböző formáinak alakítása.
- A rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel az utánzáson alapuló nyelvelsajátítás biztosítása.
- Törekszünk arra, hogy a gyermekek gondozásában, nevelésében részt vevő dajkák is ismerjék és használják a német nyelvet.
- Az évszakok és ünnepek köré tervezzük a közös élményeket biztosító tapasztalatszerző megfigyeléseket a gyermekek számára.
- A városrész és környezete adta kulturális és természeti lehetőségek felhasználása a gyermekek ismereteinek, élményeinek gazdagítása érdekében.

- A műveltségi tartalmak megvalósítása tevékenységekbe ágyazva, az adódó lehetőségek kihasználása.
- A differenciált nevelésünkkel az egyéni képességeket a gyermeki személyiség elfogadásával, az eltérések és egyéni tempójuk figyelembe vételével fejlesztjük.
- Fontos, hogy a gyermekek az óvodánkban érzelmi biztonságban érezzék magukat.
- **Egészséges életmódra nevelés, az életvitel igényének alakítása, valamint a környezettudatos magatartás formálása.¹**

3.4. Intézményi elvárások

A belső ellenőrzési csoport meghatározta az óvodánkra jellemző elvárásokat, mind az óvodapedagógusok, mind a vezetők, mind az intézmény egészére vonatkozóan. A valamennyi érintett számára elfogadható, a nevelőtestület által határozatban jóváhagyott elvárásokat a belső önellenőrzési szabályzat tartalmazza.

3.5. Óvodapedagógusok feladatai

A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása a gyermekekben. A kétnyelvű nevelés megvalósítása, szokások, hagyományok átadása. Az ismertek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segítse az óvodásokat, komplex tevékenységek által. Feladatuk a megfelelő életvitel, egészséges életmód iránti igény kialakítása (életvitel, napirend, mozgásigény kielégítése), az anyanyelvi, német nemzetiségi nevelés az egész óvodai életet áthatóan történjen. A környezettudatos viselkedés kialakítására törekedjen az óvodapedagógus, séták, kirándulások alkalmával biztosítsa, erősítse a gyermekek természetre való rácsodálkozását, minél jobb megismerését. Az udvaron, a csoportszobában minél több anyaggal kísérletezzenek, figyeljék meg a változásokat. Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során a gyermek élje meg a közösségért való tevékenykedés örömeit. A német nyelv és a magyar nyelv átadásának, megtanításának sikerességét a nyelvi szituációk az aktív és a passzív szókincsbővítés segíti, a magas szinten ismert nyelv közvetítése az óvodapedagógus részéről. Vegyen részt minden német nemzetiségi rendezvényen népviseleti ruhában.

3.6. Az óvónő és a dajka együttműködése

A programunk megvalósítása során a dajka munkája az óvodapedagóguséval összehangolttá válik, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőttnek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre.

¹ 363/2012. (XII.17.) Korm.rendelet 1.
Módosítva: 2022.11.24.

Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékozódjon az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseiről, módszereiről, értékrendjéről. Tudnia kell, milyen célok érdekében, hogyan kívánják az óvodapedagógusok a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani. Ez a tudás, különösen a szakképzett dajkák esetében megsokszorozhatja a felnőttektől kiinduló nevelő hatásokat. Német nemzetiségi ünnepségeken aktívan vegyen részt, népviseleti ruhában.

3.7. Gyermekképünk

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. Német nemzetiségi szokások, hagyományok megismerésére vágyó, az ünnepségeken aktívan résztvevő gyermek, aki a jóra és a szépre fogékony, testileg, lelkileg egészségesen fejlődő, harmonikus, boldog. Kétnyelvű, gyermekközpontú óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség legteljesebb kibontakoztatására irányul.

3.8. Óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei. Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

- a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek

személyiségéhez kell igazodniuk.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő -tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

Óvodánk a német nemzetiségi családi nevelésre épít, annak kiegészítője, tiszteletben tartva a szülők világnézetét, a családban kialakult szokásokat. Módszerünk a prevenció, melynek belső tartalma a szeretet és a bizalom. Óvodánk nyitva tartása alatt az óvodapedagógusok minőségi jelenléte biztosítja a vidám együttlétet, a bensőséges, családias légkör megteremtését, ahol a gyermekek harmonikusan fejlődnek.

Szemelőt tartjuk:

- a gyermekek legyenek derűsek, forduljanak bizalommal a felnőttekhez,
- önként, örömmel vegyenek részt minden tevékenységben, kiemelten a német hagyományok ápolásában, a nyelv megismerésében,
- őrizték meg természetes kíváncsiságukat,
- óvják - védjék környezetüket, legyenek környezettudatosak a koruknak megfelelő elvárható szinten,
- bontakoztassák ki kreativitásukat, alkotásvágyukat,
- kedvük, igényeik szerint mozogjanak térben és időben, zenében és festésben,
- éljék át a mesék, a versek szárnyaló világát,
- kérdéseiket, véleményüket bátran, nyíltan fogalmazzák meg,
- tudjanak élni szabadságukkal az intézményi keretek között,
- ismerjék, alkalmazzák a korosztályuknak megfelelő szabályokat, illemszabályokat,
- éljék meg, hogy a megoldandó helyzeteknek számos megoldása lehetséges.

4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

4.1. Az óvoda személyi feltételei

Óvodánkban jól képzett, német nemzetiségi diplomával rendelkező óvodapedagógusok és pedagógiai munkát segítő szakképzett dajkák, pedagógiai asszisztens foglalkoznak a gyermekekkel. Munkánkat áthatja a gyermekek tisztelete, szeretete. Folyamatosan képezzük

magunkat, hogy minél jobban tudjuk biztosítani a megfelelő nevelést, magyar és német nyelven egyaránt.

Az óvodában minden dolgozónk úgy viselkedik, hogy modell, minta legyen a gyermekek számára. Törekszünk arra, hogy minden dolgozó ismerje, használja a német nyelvet a nevelés során. Az óvoda nyitva tartása alatt óvodapedagógusok biztosítják a gyermekek nevelését, kilenc órától pedagógiai munkát segítő szakképzett dajka segíti az óvodapedagógusok nevelő, oktató munkáját.

Az óvodánkban folyó nevelőmunkát óvodavezető irányítja.

Óvodánk nyitva tartása alatt 6⁰⁰ órától délután 17⁰⁰ óráig lépcsőzetes munkakezdéssel, befejezéssel biztosítjuk az óvodapedagógusok nevelő-oktató munkáját, a gyermekek családi nevelését.

Német nemzetiségi főiskolai diplomával rendelkező mesterpedagógus: 1 fő

Német nemzetiségi főiskolai diplomával rendelkező óvodapedagógus: 9 fő

Pedagógiai munkát segítő szakképzett dajka: 5 fő

Óvodatitkár: 1 fő

Pedagógiai asszisztens: 1 fő

Óvodapedagógusaink megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkeznek (gyógytestnevelő, fejlesztőpedagógus, **mentorpedagógus és közoktatásvezető**).

A munkaközösség a nevelőtestület igényeinek megfelelően szerveződik. A továbbképzések a Beiskolázási terv alapján valósulnak meg.

4.2. Az óvoda tárgyi feltételei

Pedagógiai programunk sikeres megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel rendelkezünk. Tárgyi feltételeink fejlesztését lehetőségeinkhez mérten igyekszünk folyamatosan biztosítani, bővíteni. Óvodánk épülete, udvara úgy lett kialakítva, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra biztonságos, elérhető módon helyeztük el. Intézményünkben a lehetőségekhez mérten biztosítva van a megfelelő munkakörnyezet az óvodai munkatársak részére. Az eszközök pótlása, hiányzó eszközök beszerzése az óvoda kötelező eszköz- és felszerelési jegyzékének megfelelően, előre tervezetten, a lehetőségeknek megfelelően valósul meg.

4.3. Az óvodai élet megszervezése

- Az óvodai nevelésünk feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül: - az egészséges életmód alakítása, - az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, - az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.
-
- A közösségi élet kerete a napirend, heti rend

- A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek tervezésével valósulnak meg.
- A közösségi nevelés, a feszültségtől mentes együttlét, az örömteli hangulat a gyermekek életének céltudatos megszervezését igényli, az élettani szükségletek figyelembe vételével a helyes életritmus kialakításával.
- A tevékenységek tervezésének, megszervezésének elvi szempontjai:
 - a német és a magyar nyelv 50-50%-ban van jelen a mindennapokban
 - csoportban lévő szokások, igények,
 - rendszeresség,
 - ismétlődések,
 - folyamatosság,
 - rugalmasság,
 - belső arányok kialakítása,
 - változatosság, évszakokhoz, hagyományokhoz, ünnepekhez igazítás.

4.3.1. Szabad és szervezett tevékenységek

- A német nemzetiségi óvodai nevelés hazánk egységes nevelési - oktatási rendszerének része, amely az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban valósítja meg sajátos célkitűzéseit és feladatait. A Nemzetiségi óvodai nevelésének irányelve meghatározza a magyarországi nemzeti nevelést biztosító óvodákban folyó sajátos pedagógiai munka alapelveit. Ezeket figyelembe véve készítettük el nyelvi nevelésünket az óvodában. Óvodai nevelésünkben részt vevő óvodapedagógusoknak beszélnie kell a német nyelvet, ismernie kell a nemzetiség szellemi és tárgyi kultúráját, hagyományait, szokásait.
- A nyelvi nevelési feladatokat vegyes életkorú csoportokban német nyelven valósítjuk meg. Törekszünk az artikulációs bázis kiépítésére, mely lehetővé teszi a német nyelv kiejtését, megtanulását és a német nyelv szeretetének felfedezését. Közös játékok, játékos tevékenységek szervezésével, dicsérrel törekszünk, hogy gátlás nélkül tudják utánozni a modellt.
- A gyermekek alapszükségeit az egész nap folyamán kielégítjük különös tekintettel az összetartozás és szeretetigényre. Mindennap, minden gyermekre odafigyelünk, megajándékozunk szeretetünkkel, hogy biztonságban érezzék magukat. A gyermekekkel szoros, közvetlen, pozitív érzelmű kapcsolat kialakítására törekszünk, mely hozzájárul az eredményes nyelvtanuláshoz.
- A nyelvet a szituációnak megfelelően váltjuk. Nevelési helyzetben magyarul, egyébként németül szólunk a gyerekekhez. A gyermekekkel népi játékokat ismertetünk meg, ápoljuk a hagyományokat, szokásokat és a nemzetiségi kultúrát, melyek segítik a gyermekek identitás tudatának fejlődését és a nyelv iránti pozitív

beállítódást. A spontán nyelvtanulás érdekében pozitív nyelvi légkört alakítunk ki felhasználva a játéktevékenység minden formáját.

- Nyelvi szituációk megteremtésével (szerepjátékok, népi játékok, életszerű helyzetek), német nyelvű verses – meséskönyvek, ének-zenei eszközök, társasjátékok, fejlesztőjátékok csak németül "beszélő" báb, gyermek közeli elhelyezésével lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek a hét minden napján találkozzanak valamilyen formában a német nyelvvel.
- Heti 1 alkalommal ellátogat a gyermekekhez **Kasper**, aki társalgást kezdeményez, énekel, játékokat mutat be, vagy eljátszik egy jelenetet. Ő csak németül kommunikál, így ösztönzi a gyerekeket arra, hogy vele ők is csak németül beszéljenek.
- A nap folyamán mindkét óvónő az adott helyzeteket kihasználva ismerteti, kezdeményezi, gyakoroltatja, a nyelvet (reggeli párbeszéd, játékok megszervezése, szerepjátékban dialógus kezdeményezése, a hét napjainak megbeszélése, körjátékok, szabályjátékok játszása, nyelvi szituációk a mosdóban, udvaron, öltözőben). Az így kialakított beszélgetések hozzásegítik a gyermekeket a német nyelv megismeréséhez, megszerettetéséhez.
- Heti 1 - 2 alkalommal a mindennapos tornát is németül vezetjük
- Évszakonként 1 - 2 mondókaival, verssel, 1 - 2 mesével, 3 - 4 körjátékkal, énekesjátékkal, 1 - 2 szabályjátékkal ismertetjük meg a gyermekeket.
- A szokások, ünnepek sajátos hangulata örömforrást jelent a gyermekek számára. A várakozás, az együttes készülődés fokozza az ünnepekhez fűződő érzelmet, erősíti az összetartozás érzését, pozitív irányba formálja személyiségük kiteljesedését.
- A szülőkkel és a Németváros lakóival, társintézményekkel együtt tartott ünnepek elősegítik a mélyebb és tartalmasabb kapcsolat kialakulását a családokkal és a nemzetiséghez tartozó emberekkel. Segítik a német nemzetiségi identitástudat kialakulását és fejlődését.
- **Heti rendszereséggel külön játékot** szervezünk a tanköteles korú gyermekek számára, ahol a kíváncsiságukra építve képességeiket fejlesztjük, ismereteiket bővítjük.
- Az egészséges életmód, táplálkozás megalapozásához elengedhetetlen a megfelelő mennyiségű, minőségű gyümölcs és zöldség fogyasztása. Ennek érdekében az óvodánkban hetente egyszer „Vitamin napot” tartunk, amely előkészítésében lehetőség szerint a gyermekeket is bevonjuk.
- A nevelői- pedagógiai munkánk dokumentálása egy csoportnaplóban történik, amely két nyelven íródik. Németül is megjelenik a Nevelési terv, a heti rend, a Napirend, valamint az Éves anyaggyűjtés és a Tematikus terv is.

- Kiemelt nevelési területnek tekintjük a legfontosabb gyermeki tevékenységet, a játékot, és olyan élmény gazdag környezet megteremtésére törekszünk, mely elősegíti és biztosítja a gyermek egészséges fejlődését, egyéni képességeinek kibontakoztatását.
- Fontosnak tartjuk a mindennapos mesélést. A játékot, a gyermek természetes tanulási folyamatának tekintjük. A cselekedtetés közbeni ismeretszerzés feltételeit biztosítjuk.
- Fontosnak tartjuk csoportjainkban kialakítani a szokás-, szabályrendszert. Megtanítjuk óvodásainkat a konfliktuskezelési technikákra, a társas együttlét szabályaira.
- Nemzetiségi óvodaként a családi nevelést kiegészítve, a helyi nemzetiségi intézményekkel, szervezetekkel együttműködve segítjük a gyermekek és szülei nemzetiségi identitástudatának alakítását, erősítését, amelyet játékosan, hagyományokon, népszokásokon keresztül mélyítünk.
- Fontosnak tartjuk a gyermeki tehetségkezdemények „csírák” felfedezését, azok támogatását csoporton belül differenciált módon (feladatadás).
- A nagyok számára csoportbontásban történik a tehetséggondozás a gyermekek szűrése alapján. 3 tehetség műhelyt alakítunk ki, amikor is támogatjuk a gyermekek személyiségének minél teljesebb kibontakoztatását, fejlődését. Tehetséggondozó műhelyek: „Cirpelnde Grille”- német zenés-táncos műhely, „Flinke Füße- német mozgásos műhely, - „Regenbogenfisch” német kommunikációs műhely
- A német nyelv átszövi mindennapjainkat, beépül mindennapi tevékenységünkbe. A gyermekek nevelési folyamatának alapritmusát az évszakok változása, az ehhez kapcsolódó ünnepek, népszokások, hagyományok határozzák meg.
- Tudjuk, hogy gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapják a nekik megfelelő gondoskodást és nevelést, ezért az óvodai életüket úgy szervezzük, hogy alapvető szükségletüket, a játékot biztosítani tudjuk számunkra.
- Hisszük, hogy a valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, fedez fel és cselekvésen keresztül sajátít el, amelyet később képes alkalmazni, ezért úgy gondoljuk, hogy a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás egyetlen útja.
- Hisszük, hogy a gyermek fejlődésének alapja a személyes, bensőséges kapcsolat, mely minden gyermeket megillet. A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember. Joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön.
- Valljuk, hogy a közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek, mint egyén találja meg a helyét a közösségben. A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer. Fejlődik normarendszere, amely a további fejlődési szakasznak az alapja s egyben a felnőtté válás feltétele.
- Tudjuk, hogy nagyon fontos a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése.

4.3.2. Tervezés, szervezési feladataink megvalósításának alapelvei

Vegyes életkorú csoportszervezéssel, az egyes gyermekek fejlődésének figyelemmel kísérésével, a tudatos, tervszerű egyéni fejlesztés elengedhetetlen feltétele, hogy a terveket, a megvalósulást és azok hatását rögzítsük.

A napirend és a heti/havi rend rendszeresen ismétlődő tevékenységei biztonságot adnak a gyermeknek.

A folyamatos, rugalmas és egész napos tevékenységek lehetőségét biztosító napirend az, amelyik leginkább elősegíti az elmélyült tevékenykedést.

A művelődési anyag feldolgozását rövidebb és hosszabb távra, illetve projekt rendszerben tervezzük.

A gyermekek egyéni fejlődését, a fejlettség mutatóit az óvodába lépéstől az iskolába kerülésig írásos formában dokumentáljuk.

A tervezési elveket betartva, a havi- és napirendet figyelembe véve készítjük el a hetirendet.

Napirend

Időtartam	Tevékenységek
6.30-12.00	Folyamatos játék a csoportszobában Játékban megnyilvánuló tevékenységek Német hagyományápolás Műveltségi tartalmak közvetítése magyar és német nyelven Párhuzamos tevékenységek Egyéni és mikro csoportos képességfejlesztés Szabad és szervezett mozgás Különböző munkatevékenységek Gondozás, önkiszolgálás folyamatosan Folyamatos tízórai Játék, mozgás a szabadban Séta alkalmával megfigyelések, tapasztalatok szerzése
12.00-13.00	Gondozás, önkiszolgálás, ebéd két nyelv biztosításával
13.00-17.00	Pihenés, mesélés Mozgás német – magyar nyelven Folyamatos ébredés az egyéni alvásigény figyelembe vételével Gondozás, önkiszolgálás, uzsonna Játék a csoportszobában, szabadban Folyamatos hazamenetel

Havi rend – 4 heti ciklusban történnek a fejlesztések

A fejlesztés tartalma	Havi megjelenítés
-----------------------	-------------------

	Magyar nyelven	Német nyelven
A külső világ tevékeny megismerése	4 x	2 x
Verselés, mesélés	4 x	4 x
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	4 x	4 x
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	4 x	1 x
Mozgás	4 x	4 x
Játék, munka jellegű tevékenység, beszélőkör, gondozási feladatok.	naponta	naponta

A tevékenységek tervezése a csoportnaplóban 50% - 50% - ban magyar nyelven és németül történik. A havi ciklusban minden csoport maga határozza meg, hogy melyik tevékenységet, melyik nyelven tervezi, valósítja meg.

5. Alapvető céljaink, feladataink

Cél:

Óvodai nevelésünk célja, hogy a családi nevelést kiegészítve, különböző szociális háttérrel rendelkező 3-7 éves korú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, gyermeki személyiségük kibontakoztatását elősegítsük. Célunk, hogy elérhető közelségbe vigyük az őket körülvevő gazdag világot, kettős identitásukat alakítsuk és alkotó, családias légkörben segítsük önkibontakozásukat, úgy, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez viszonyítva fejlődjön és testi, szociális, értelmi érettség terén is alkalmassá váljanak az iskolai életre.

Feladat:

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az óvodáskorú gyermek alapvető megnyilvánulási módjára, a mozgásra és fő tevékenységi formájára, a játékra alapozva elégítjük ki a gyermekek testi-lelki és szellemi szükségleteit, melyet a testi, érzelmi, szociális és értelmi nevelésen keresztül biztosítunk.

- A gyermekek életkorának megfelelően, fejlettségi szintjükhöz képest, fejlődési ütemüket tiszteletben tartva fejlesztjük személyiségüket, bontakoztatjuk ki képességüket.
- A nehézséggel, hátránnyal küzdő gyermekek harmonikus személyiségfejlődését, a másság elfogadtatására nevelő környezet, élmény gazdag mindennapok megteremtésével segítjük elő.
- Egyénre szabott képességfejlesztéssel a következő életszakasz kudarcmentes

teljesítésére készítjük fel a gyermekeket.

- Minden területen a hiányosságok kompenzálására törekszünk és az elért eredmények továbbfejlesztését mozgáson és játékon keresztül valósítjuk meg.
- Játékos tevékenységekben, sokoldalú tapasztalás útján tudatos magatartásra, a környezetére figyelő, a környezethez pozitív érzelmi viszony kialakítására képes gyerekeket nevelünk.

6. Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- Folyamatos odafigyeléssel, sürgetésmentes, elfogadó légkörben, sokirányú gondozási tevékenységgel biztosítjuk a gyermekek komfortérzetét.
- A gyermekek testi szükségleteinek kielégítésére a gondozás során megfelelő szokásrendszert alapozunk meg mindkét nyelv segítségével.
- Egészséges és biztonságos környezeti feltételeket teremtünk az egészségmegőrzés érdekében.
- Megszerettetjük a mozgást, elősegítjük, hogy mozgásuk összerendezetté váljék.
- A szabadban is rendszeres mozgásos tevékenységet szervezünk, amely elősegíti az egészséges életvitel kialakítását és megerősíti a mozgásról szerzett pozitív élményeket.
- Az óvodapedagógusok által kezdeményezett rendszeres napi-mozgással fejlesztjük a testi képességeiket, fizikai erőnlétüket.
- A környezetvédelem és annak megóvása, a szelektív hulladékgyűjtés, és a környezettudatos magatartás és a **tudatos takarékoság** megalapozása óvodánk feladatkörébe beletartozik, **valamint a kis konyhakertek kialakításával, gondozásával megismerkednek a gyermekek a növények fejlődésével, képesek lesznek felfedezni a természet törvényszerű változásait, megtapasztalni azok felhasználását, tulajdonságait.**
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A megfelelő szakemberek bevonásával- szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Cél:

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy az óvodában eltöltött időben minden gyermek részesüljön:

- a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, az óvodai mindennapokban rendszer szerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

A fent megfogalmazott cél megvalósítási területei:

- egészséges táplálkozás,
- mindennapos testmozgás,
- testi-lelki egészség fejlesztése,
- viselkedési függőségek megelőzése,
- bántalmazás megelőzése,
- baleset-megelőzés, elsősegélynyújtás,
- személyi higiéné.

Az egészségfejlesztésnek figyelembe kell vennie a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait. A cél elérése érdekében átfogó preventív programokat valósít meg az intézményünk.

6.1. A gyermekek gondozása, testi szükségletük kielégítése

- Az óvodapedagógus a szülőkkel közösen teremti meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez.
- A beszoktatás ideje alatt megismertetjük a gyerekekkel a mosdó használatát, a testápolási szokásokat, a különböző műveletek helyes sorrendjét s az egyéni fejlettség figyelembevételével folyamatosan és fokozatosan alapozzuk meg a szokásrendszert.
- A testi szükségletek kielégítése mindenekelőtt való, ebben a gyermekeket sohasem korlátozzuk.
- Úgy alakítjuk ki helyesen ezeket az egészségügyi szokásokat, hogy minden felnőtt azonos módon és következetesen gyakoroltatja azokat a gyerekekkel, türelemmel, segítőkészséggel és példaadással.
- Az étkezési szokásokban tapasztalható egyéni különbségeket a kulturált körülmények biztosítása mellett, szintén személyes példaadással és átgondolt szokásrendszer kialakításával fejlesztjük.
- Az étkezéseket többnyire az önkiszolgálás jellemzi, ami az önállóság fejlődésére gyakorol kedvező hatást. Az étkezések során tiszteletben tartjuk a gyermekek egyéni tempóját, ízlését, de a szélsőséges megnyilvánulások erőszakmentes megszüntetésére törekszünk.
- Az öltözködést is folyamatossá tesszük, így elkerülhető a zsúfoltság és az egyénenként szükséges segítségnyújtásra is lehetőség adódik. A réteges öltözködés előnyeit, az egészséges lábbelit hangsúlyozzuk, aminek fontosságára a szülők figyelmét is felhívjuk.
- Naponta szervezünk néhány percig tartó mozgásos tevékenységet, időnként egy-egy hosszabb-rövidebb sétát, melyek hozzájárulnak a gyerekek mozgásigényének kielégítéséhez, mozgáskoordinációjuk fejlődéséhez, miközben számtalan tapasztalattal gazdagodnak.
- Az évszaktól és időjárástól függően a lehető legtöbb időt a szabadban töltik gyermekeink, lehetőség szerint a testnevelés foglalkozásokat is az udvaron tartjuk. Mindez növeli a gyermekek ellenálló képességét.

- Biztosítjuk az alváshoz, pihenéshez szükséges feltételeket, figyelembe vesszük a gyerekek eltérő alvási igényét. A korábban ébredők, a nem alvók rövid pihenés után csendben tevékenykedhetnek.
- Részben folyamatos életszervezéssel, a gyermeki lét ritmusához igazodó napirenddel zsúfoltság és feszültségmentes feltételeket igyekszünk biztosítani.

6.1.1. A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

A szokásrendszer alapjaiban a gyermekek egészségvédelmét szolgálja. Legfontosabbnak tartjuk a személyi higiéné biztosítását. A rendszeres levegőzéssel, szabad és szervezett mozgással, sétákkal, kirándulásokkal a környezet megszerettetését, az egészséges életvitel iránti igényt kívánjuk megalapozni. Az évszak adta lehetőségeket kihasználjuk, amelyek az élménynyújtás mellett az edzettség fokozását szolgálják. Mindezek fontosságáról a szülőket is tájékoztatjuk, és együttműködésükre építünk. Részt vállalunk az 5-6 éves gyermekek úszásoktatásának megszervezésében, melynek célja a vízben való mozgás megszerettetése, az úszás előkészítése. Az egészség megőrzése érdekében a prevenció fontosságát hangsúlyozzuk. A környezet tisztaságával, megfelelő hőmérséklettel, levegőcserével és a felnőttek példaadásával biztosítjuk az egészségvédelem feltételeit.

6.1.2. A gyermek fejlődéséhez szükséges, egészséges környezet biztosítás

Játszóudvarunk parkos terület, ahol megtalálható szilárd burkolatú, napos, árnyékos terület, fedett rész és virágoskert. A gyerekek szabad mozgását, edzését a beépített udvari játékeszközökön túl mozgásfejlesztő tornaszerekkel színesítjük. A csoportszobák, öltözők, mosdók a jelenlegi létszámnak megfelelő méretűek, világosak.

Felvállaljuk azoknak a gyermekeknek a gondozását is, akik különböző szervi, illetve allergiás megbetegedésekben szenvednek. Ennek feltételeit a szülőkkel együttműködve biztosítjuk, szükség esetén a gyermek megfelelő ellátását megszervezzük.

A meggyőzés módszerével küzdünk az ellen a jelenség ellen, hogy a lázas, beteg gyermek ne jöjjön a közösségbe. Általános nevelési feladatunk a baleset megelőzése érdekében saját és mások testi épségének megóvására történő nevelés.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A testápolás körében kialakított egészségügyi szokásokat önállóan végzik.
- A tisztálkodási eszközöket megfelelően használják.
- Önállóan, a sorrendiség megtartásával öltözködnek, ruhaneműjüket, ágyneműjüket rendben tartják. Cipőjüket befűzik, megkötik.
- A kanalat, villát készség szintjén használják, a kés használatával megismerkednek.
- Esztétikusan megterítenek, igényüknek megfelelően szednek az ételből, öntenek a folyadékból.
- Ügyelnek környezetük rendjére, tisztaságára. Nemcsak saját dolgaikra, hanem a

csoportszoba, öltöző, mosdó rendjére is figyelnek.

- Óvják egymás testi épségét.
- Igénylik a szabadban tartózkodást, edzetek, alkalmazkodóképesek a társakhoz és a környezetükhöz.
- Önkiszolgáló, gondozási feladatok közben két nyelven kommunikálnak.

6.2. *Az óvoda feladatai*

Az élet és az egészség a gyermeknek semmi mással nem pótolható, alapvető értéke, nélküle sem egyéni, sem társadalmi lét, sem kultúra nem valósítható meg. Az egészség megszerzése, fenntartása és fejlesztése ezért az egyén, illetve a közösség sikeres önmegvalósításhoz és a társkapcsolatokhoz szükséges feladatát képezi. Az óvodai nevelés az egészség fogalmának orvosi meghatározói mellett szociális tényezőket is figyelembe vesz. Az egészségvédő és egészségfejlesztő magatartás elérésének feltétele azoknak az alapképességeknek az elsajátítása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik. Az egészség védelme és karbantartása tanítható, fejleszhető. Gyermekkorban az egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van, ezért az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület.

Napjainkban az egészség megtartása olyan képességek kialakítására épül, amely feltételezi a személyiség (testi, érzelmi, értelmi, akaratú és társkapcsolati viselkedés) megismerését, gyakorlással erősíti a különböző élethelyzetekben a testi-lelki edzettséget, pótolja, kiegészíti a hiányzó egészségvédő képességet, továbbá szokássá alakítja az egészségvédő magatartást.

Az egészség védelme az egyén és a társadalom érdeke, abban a családnak, az egészségügyi szakszolgáltatnak, a köznevelési rendszernek közös feladata van.

Az óvodai gyermek-egészségügyi szolgálat és az óvodapedagógus együttműködése kiterjed a gyermek-egészségügyi ellenőrző vizsgálatokra, az óvodai egészségnevelésre, a pedagógusokra, szülőkre, és gyermekekre vonatkozó egészségmegelőző és fejlesztő orvosi, védőnői tevékenységre.

Az együttműködésnek több módszere beépül az óvodai nevelés programjába, így a védőnői látogatások alkalmával tisztasági, személyi higiéné ellenőrzésére, a közegészségügyi helyzet ellenőrzésére kerül sor.

Az óvodapedagógus és a védőnő kapcsolatát megerősíti a gyermekek „előéletének” jobb megismerése: a fejlődési lapok, anamnézis-feljegyzések áttanulmányozása, az egészségre (szociokulturális helyzetre) vonatkozó adatok cseréje.

Az óvodai egészségügyi szolgálat visszatérő feladata a gyermekek fogászati gondozása, preventív ellátása. A csoportos fogászati (és más szűrővizsgálatok) megszervezése is megköveteli az óvodapedagógustól és a védőnőtől az orvosi kezelésektől való félelem leszerelését. Minden egészségügyi vizsgálat együttes védőnői és óvodapedagógusi előkészítést, megbeszélést igényel.

A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába. A gyermek-egészségügyi szolgálat egészségvédő és fejlesztő feladatát képezi a szülők számára rendezett egészségvédő ismeretterjesztés, a közös szülői programok, higiénés és sportrendezvények.

A nevelés legfontosabb eleme az egészséges életmódra történő felkészítés, amelyhez különböző szakemberek, társadalmi mozgalmak szakértői nyújtanak segítséget. Kiemelten kezelendők a testnevelési és sportszervezetek, sportos életmódot hirdető csoportok, alternatív mozgásprogramok, úszásoktatás, gyermektorna foglalkozások.

6.2.1. Az óvoda egészségfejlesztési feladatai

Az óvodai nevelés része az egészség fejlesztésére és a prevencióra irányuló egészségnevelő tevékenység. Az egészségfejlesztési feladat a testi (szomatikus), a lelki (értelmi, érzelmi, akarat) és szociális (társas, közösségi) nevelő tevékenységre vonatkozik. Az egészségnevelés az óvodai élet valamennyi szakaszára vonatkozik. Az egészséges állapot önmagában nem határozza meg valamely nevelési feladat sikerét, de hiánya mindenképpen nevelési „akadályként” hat vissza.

Az óvodai nevelés feladatát az képezi, hogy a napi program teljesítése közben biztosítottam-e, kisgyermek egészségét egyenként és csoportosan, elősegíttem-e egészségvédő/egészségfejlesztő szokások alakítását. A nevelés a testi (szomatikus) nevelésre alapoz.

6.2.2. A testi nevelés feladatai

Megkülönböztetjük a testi nevelést a testneveléstől. A testi nevelés felölel minden olyan ápolási, gondozási, esztétikai tevékenységet, amely a testre, a biológiai szervezetre irányul. A testi nevelés körében mindennapos óvodai feladat a személyi higiéniára nevelés (a testápolás, a ruházat, a helyes táplálkozás, a kulturált étkezés gyakorlása), az óvoda környezeti tisztaságának megóvása, a fertőző betegségek és tartási rendellenességek megelőzése. A szomatikus nevelés aktív gyakorlatának tartjuk a testedzést, az óvodai pedagógiai programban szereplő testnevelést, a mozgáskultúra megalapozását, vagyis a rendszeres mozgás, fizikai aktivitás, szokássá, magatartásuk részévé alakítását, a biológiailag szükséges mozgásigény kielégítését.

A megelőző szemlélet jelenik meg az óvodapedagógus nevelő munkájában, azaz utaljon az egészségnek a jövőre való kihatására.

A fizikai egészség fejlesztési lehetőségeiként az óvodai nevelés során az alábbiak adóttak: az egyéni és közösségi egészségfejlesztés, személyi higiénia, a környezet védelme, környezeti higiénia, a gyakrabban előforduló betegségek megelőzése, testi rendellenességek megelőzése.

6.2.3. A személyi és környezeti higiénia fejlesztése

Személyes tisztálkodás

Ha a gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozza az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül azonosak az óvoda mindennapos tisztálkodási, testápolási rendjével. A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség esetén a testápolás pótlása az óvodapedagógus és a dajka bensőséges ellátását igényli. A higiénés szemlélet átadása nem jelenthet a gyermek számára megszegyenítést. A legfőbb személyi higiénias nevelési feladat:

a kézmosás szokássá fejlesztése (szeretetteljes légkörben), a saját személyi felszerelés (törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés, tornafelszerelés, alvópárna) használata. Alapkövetelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

A legintimebb higiénés tevékenység a WC-használat, és a WC-papír használata. Ennek begyakorlásában a dajkának részt kell vállalnia. Különösen a bevezetés kíván fokozott intimitást.

Környezeti higiénia

A környezethigiénéiára nevelés magában foglalja az óvoda tisztaságának megóvását, szépítését, virágosítását: a foglalkoztató termek szellőztetését, az ivóvíz higiénéjét, a helyes fűtés és világítás biztosítását, az udvar tisztán tartását, gondozását, a helyiségek, melléképületek takarítását (benne az önkiszolgálást is), az eszközök higiénéjét, rendben tartását. Kiemelten kezeljük a természet megvédését, az energiával való takarékoskosságot.

Figyelmet igényel a galéria csúszásmentességének, korláthatásának szabályozottsága (pl. rácsai olyan sűrűek legyenek, hogy a gyermek ne dughassa át rajta a fejét).

A gyermek az óvodai életének zömét játékkal tölti, a játékhoz különféle játékszereket használ, amelyeket az ő méreteinek megfelelően kell tárolni, az audiovizuális eszközöket pedig az óvodapedagógus felügyelete mellett lehet használni. A festéssel és más kézi munkával kapcsolatos eszközhasználat után szükséges biztosítani a mosakodást.

6.3. Az egészséges táplálkozás megkedveltetése

Kisgyermekkorban a táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. Az óvodáskorú gyermek táplálkozási szükségletét nem lehet a felnőttek szükségleteihez arányosítva levezetni, mert a kisgyermek anatómiai-biológiai sajátossága más. Az óvodásgyermek gyomra kicsiny ürtartalmú, nem alkalmas egyszerre nagy mennyiségű táplálék befogadására, a bél fala is vékonyabb, a bélmozgások kevésbé erőteljesebbek. Az óvodapedagógus hangoztassa azt az elvet, hogy az óvodáskorú gyermek étrendjében lehetőleg ne (vagy nagyon ritkán) szerepeljen zsíros étel, **viszont minél több, hazai, friss szezonális termék, zöldség, gyümölcs jelenjen meg.**

Nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát. Az étkezéshez való előkészületben a gyermekek is vegyenek részt – életkori fejlettségüknek megfelelő szinten –, és legyenek részesei étkezésük az önkiszolgálásnak. Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében szervezzen az óvodai csoport (szülőkkel, támogatókkal közösen) gyümölcs- vagy zöldségnapot, ismertesse meg az óvodapedagógus a gyermekeket új ízekkel, ismeretlen italfélesekkel, a gyermekek is vegyenek részt az ételkészítésben (saláta, köret, gyümölcstál készítésében).

Az egészséges életmód alakításához fontos, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír – tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának

ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

6.4. Rendszeres mozgás biztosítása

A mozgásszervek fejlődésének belső, élettani ingere a mozgásra való készletben mutatkozik meg, és nagyobb energiafelhasználással jár, ezért a mozgás élettanilag a kisgyermek alapvető életjelensége. A gyermek mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár. Ezért a mozgásfejlesztés és a mozgáskultúra elsajátítása nem önmagában álló feladat. A mozgás segíti a gyermeket a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében és meghódításában. A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg, ennek megfelelően a mindennapi testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játék áll. A mozgásszükségletet a regenerálódást biztosító pihenés egészíti ki (csendes pihenő, alvás biztosításával, alvásigény figyelembe vételével).

Játékos tevékenység

A gyermekek különböző életkorokban más-más játékokkal játszanak. Már csecsemőkortól kezdődően megfigyelhető a gyermek úgynevezett funkcionális, gyakorló jellegű játéka, amely a mozgás és a végrehajtás sikerörömét kelti. A középsőcsoportba lépve a gyermek különböző helyzetekbe, személyek szerepébe képzelettel magát és játssza el a felvett helyzethez tartozó szerepeket. Ezeket a játékokat szimbólumjátékoknak nevezi a pedagógia. A játéktevékenység legmagasabb fokát az alkotó játékok képezik, amelyek egy-egy cél elérésére hozzák össze a játszó csoportokat. Ha a gyermek nem játszik, akkor beteg, vagy valamilyen pszichoszociális problémája van: autista, retardált, szorongó stb.

Mozgás a szabadban

A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok és munkaeszközökkel való munkálkodások. Mindezek az általános munkavédelmi szabályok megismertetését, begyakoroltatását és ellenőrzését igénylik. Jelentős nevelői figyelmet igényel a szabadban a túlmozgás, a fegyelmezetlen játék megfékezése. Ellenőrzést kívánnak a homokozók, pancsolók, mászóókák, hinták, kerti szerszámok, valamint a napozás és a vízzel való edzés lehetőségének balesetmentes kialakítása is.

Mindennapi testnevelés

A rendszeres mozgás biztosítását, a mozgáskultúra megalapozását, a motoros képességek fejlesztését az óvodai pedagógiai programban szereplő délelőtti edző tevékenység, a mindennapi testnevelés szolgálja. Egészségpedagógiai cél a testedzés mellett a mozgás megszerettetése, a közös (játékos, sportos) mozgás által kiváltott öröm átélése. Mindennap alkalmazható mozgásgyakorlat lehet a mászás, járás, futás, ugrás, dobás, elkapás. Az óvodai testnevelés során alkalmazott mozgásformák alkalmassá tehetik a gyermeket az életen át tartó sporttevékenység megalapozására.

Testnevelési foglalkozás (játékos testnevelés)

A mindennapos testnevelés edző jellegű gyakorlatai mellett korcsoportra szabott, csoportos foglalkozás is tartani kell mindkét nyelv használatával. A gyermek egészségvédelmét és egészségfejlesztését szolgáló testi nevelés és sportolás különös kiemelt helyzetben van az Országos Alapprogramban.

6.5. A lelki egészségvédelem feladatai

A pszichohigiénés nevelés (lelki egészségvédelem) a lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségek és képességek kiművelését öleli fel. Főbb területei közé soroljuk az egészséges napirend gyakorlását, készséggé alakítását, a hibás viselkedési módok kezelését (leszerelését), a stresszhatások kompenzációját, a magatartások érzelmi vezérlésére való készséget, a gyermekektől érkező segítségkérések, az ún. „segélykiáltások” megértését és megoldását. A lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai: a társas-társadalmi beilleszkedés megvalósítása, a normatartás elsajátítása és a tevékenység önellenőrzésének gyakorlása.

6.6. A beilleszkedési képesség gyakorlása

A mindennapos óvodai nevelési gyakorlat kiemelt feladata a gyermekek csoportba való beilleszkedésének elősegítése, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szociális integrációjának megvalósítása. A beilleszkedési képesség megvalósítása az alábbi személyiségfejlesztő tevékenységeket kívánja az óvodai csoportok életében:

- a társkapcsolatok erősítése, az együttműködés fokozása,
- a másik személy ismerése, elfogadása, kedvező társalgási kapcsolat,
- a hátrányos helyzetűek egészségi lehetőségeinek megértése, javítása,
- más származásúakkal, vallásúakkal együttműködés,
- más gyermekközösségekkel, egyesületekkel kapcsolattartás, barátkozás,
- szolidaritás, bizalom a rászorulókkal szemben,
- a szegregáció elvének és gyakorlatának elutasítása.

6.7. Az alkalmazkodóképesség fejlesztése

Az egészség tiszta, harmonikus környezetet igényel, amelyben a fizikai, pszichikus, szociális és esztétikai tényezők egyensúlyt tartanak. Az egyénnek az életben maradáshoz a környezet tényezőihez alkalmazkodnia szükséges. Az alkalmazkodás valamely tárgyhoz, állapothoz való hasonulást, „hozzáilleszkedést”, aktív elfogadást, beállítódást jelent, illetve tartalmaz. Az alkalmazkodás az egészségtudományban a szervezetnek az adott környezeti feltételekre adott elviselő reakcióját jelenti; az egészségfejlesztésben pedig a szociális-kulturális normák és formák iránti elvárásait, a harmonikus személyközi kapcsolatokra és önmegvalósításra vonatkozó képességét és készségét fejezi ki.

Napjaink globalizációs környezete ilyen alkalmazkodóképességeket igényel a jövő polgáraitól:

- egészségvédő, balesetmegelőző, szabályt követő készséges magatartás,

- a változó természeti és kulturális feltételekhez alkalmazkodó viselkedés,
- az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, udvarias, segítő viselkedés,
- (saját) betegség esetén a betegviselkedés elfogadása.

6.8. Önismeret és önellenőrzés

Az egészség tartalmában olyan változást jelző tényezőket is tételezünk, amelyek az egészség tartalmát kisebb-nagyobb időközökben rendszeresen ellenőrzik, változtatják. Az egészség, mint folyamat a következő visszatekintő, önellenőrző és korrigáló pszichikus képességeket igényli az óvodáskorban:

- véleményalkotás a saját egészségvédő magatartásról (önmegvalósítás értékelése),
- az életvédelmi és baleset-megelőzési magatartás tudnivalóinak ismerete, rizikóhelyzetek kerülése,
- a saját aktuális életmód értékelő áttekintése, korrekciójának megtervezése, (táplálkozás, mozgás, szabadidő önellenőrzése),
- más személyekkel való kapcsolat önelemzése (családban, iskolában, más csoportokban),
- a meglévő testi-lelki szükségletek kommunikációjának és interakciós módszereinek (pl. a testbeszédnek) elemzése, korrekciója,
- rendszeres egészségi ellenőrző vizsgálatok elvégzésének és a gondozás-ápolás módjainak elfogadása.

6.9. A szociális egészség fejlesztési feladatai

Az óvoda a család mellett a kisgyermek első szervezett közössége, amely szociális nevelő funkciója körében a társas-társadalmi életének beszabályozását is elvégzi. E nevelési feladat a gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készíti elő, és szeretetteljes együttműködésben való részvételre szoktatja. Miután a biológiai, pszichikus és társadalmi tényezők között kölcsönhatás áll fenn, az egészségre ható tényezők társas-társadalmi hatássá is alakulhatnak, az óvodában elsajátított szociokulturális nevelő hatások ezért a gyermek későbbi életében is éreztetik hatásukat. Az óvodának, mint társadalmi intézménynek a zavartalan működéséhez és sikeres nevelőmunkájához nélkülözhetetlen a kiegyensúlyozott légkör, a harmonikus csoportmilió. Az együttműködés során keletkezett feszültségek feloldására, a másság különbözőségeinek elfogadására, baráti kapcsolat létesítésére van igény páros kapcsolatban, illetve az együtt játszó gyermekcsoportokban. Az óvodai csoport tagjait összekötő személyi kommunikáció, a kétnyelvű beszéd, társalgás és együttműködés, közös játékcselekvés forrasztja össze egészen az „én csoportom” tudatáig. Természetes, hogy a gyermekcsoportban az óvodapedagógus az egészséges életmód szempontjából is mintaadó személy, ezért felelőssége az egészség megőrzésére és fejlesztésére is kihat.

6.10. Esélyegyenlőség biztosítása

Az esélyegyenlőség és a másság elfogadása azt az emberi jogot testesíti meg, hogy minden embert származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérülésére, fogyatékoságára tekintet nélkül – ugyanazok a jogok és lehetőségek illetik meg az életben való érvényesülés folyamatában. Az esélyegyenlőség magában foglalja a másság elfogadását, azaz egy olyan másik személynek egyenlő társként történő elfogadását, aki a mindennapi életben, átlagos jellemzőkkel mérve, eltérő személyiség, és akit eltérése miatt a közösségből való kirekesztés veszélye fenyeget.

Az elfogadás mércéjét az mutatja, hogy valaki mennyire hajlandó – a saját értékelése alapján – például egy sérültet, fogyatékosot, szociálisan hátrányos helyzetű, kultúrában elmaradott személyt társadalmilag egyenértékű emberként elismerni, megérteni és befogadni.

Az egészség fogalmának modern értelmezése megköveteli, hogy a fogyatékoságot ne az alkalmatlanság vagy képesség hiányaként, főleg ne betegségi állapotként értelmezzük. Minősítsük a fogyatékosot olyan élethelyzetűnek, akinek életminősége a környezete alakításával vagy sajátos neveléssel-oktatással javítható. (Hangsúlyozzuk, hogy az ép és a sérült gyermekek közötti különbség nem egészségügyi természetű!) A fogyatékosággal élő gyermekek életmódja, teljesítőképessége, érzelmi beállítottsága, érzékenysége egyéni jellegű, ezért minden gyermek egyéni bánásmódra tart igényt.

Az óvodapedagógus alapfeladata e kérdésben a másság elfogadtatása a gyermekközösséggel. Az óvodapedagógusnak hangsúlyozott elve legyen az, hogy a fogyatékosággal élő gyermek nem beteg, hanem más: más az életmódja, más a teljesítménye, több segítséget igényel. Elő kell segíteni, hogy a gyermek önállóan tudjon közlekedni (eligazodni), szükségleteit (kívánságait) jelezni, az óvodai személyzettel kommunikálni és a csoportban szokásos viselkedést megvalósítani. A befogadás megvalósításának előfeltétele az érzelmes bemutatás, amelynek lényege az, hogy az óvodapedagógus ismerteti a gyermek nevét, azt, hogy az új óvodás szívesen jött a csoportba, majd utal arra, hogy a közös élet, a játékos mindennapok során milyen figyelmesség mellett fogja ő is jól érezni magát a csoportban. Ezt követően az óvodapedagógus mutassa be a csoport játékeit, a játékok elvételének (megszerzésének) és visszahelyezésének módját, mutassa be a tisztálkodás és WC-használat módját, az étkeztetés rendjét és az alvási lehetőséget. Mindezt az óvodapedagógus a dajka segítségével azért tegye meg, hogy a kisgyermek gyorsabban tájékozódjék a csoportban, az új helyzetben keletkezett félelme, szorongása megelőzhető legyen.

7. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Cél:

Az érzelmi, erkölcsi, és a közösségi nevelés célja a gyermek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, az óvoda normáinak tiszteletben tartásával.

Feladat:

- Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségén belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.
- Már az óvodába lépés előtt /nyílt napok, családlátogatások/, és az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik a gyermekeket. A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Az óvodapedagógus, dajka feladata a szülőkkel együtt a lehető legnyugodtabb feltételek megteremtése a gyermek közösségbe történő beilleszkedéséhez.
- Olyan óvodai légkört teremtünk, amelyben az egyének közötti kapcsolat sokféle érzelmi kifejezést és élményt biztosít.
- Olyan állandó értékrendet közvetítünk, ami hozzájárul a pozitív értékek kialakulásához, az erkölcsi /együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség/ és akarati tulajdonságok /önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat/ fejlődéséhez.
- Olyan tevékenységet szervezünk, amellyel erősítjük az én-kontroll funkcióit, csökkentjük az agresszivitás lehetőségét.
- Az emberi és természeti környezet értékeinek, szépségeinek felismerését érzelemmel teli tapasztalásokkal, sokféle, szemléletes módszerrel segítjük. Megismertetjük a gyermeket szűkebb és tágabb környezetével, amely elősegíti a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés érzelmi alapjait.
- Beszéddel, metakommunikációval, a mindennapi meséléssel erősítjük a gyermekek önkifejezését, az érzelmek, élmények kifejezésének lehetőségeit. A gyermeki magatartás szempontjából modell értékű legyen az óvodai alkalmazottak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- A társas együttélés szabályainak, szokásainak megismertetésével, segítségével tesszük örömtelivé, értelmessé az óvodás éveket, melyek hatást gyakorolnak életük későbbi viselkedéskultúrájára is. Az óvodapedagógus elfogadó és befogadó személyisége nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek biztosítjuk a sajátos törődést speciális felkészültséggel rendelkező szakemberek bevonásával.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen járnak óvodába, aktív, tevékeny résztvevőivé válnak a közösség életének.
- A közös tevékenységekben képesek együttműködni társaikkal és a felnőttekkel.
- Örömmel tölti el őket a közösen átélt siker, a közös élmények.
- Érdeklődők társaik és a közvetlen környezetükben élők iránt.
- Képesé válnak türelemmel, figyelemmel meghallgatni társaik és az óvónő mondanivalóját.
- Érzelmileg elfogadják egymást, képesé válnak a különbözőségek elfogadására.

- Képesé válnak a helyes viselkedési szabályok betartására, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez és megóvásához szükségesek.

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre a felnőttel és gyermek-társaival. Szociálisan éretté válik az iskolakezdesre.

A gyermekek életkorából adódó, érzelmi vezéreltségük figyelembevételével valósítjuk meg az érzelmi nevelésüket.

- Olyan óvodai légkört teremtünk, amelyben az interperszonális kapcsolatok sokféle érzelmi kifejezést és élményt biztosítanak.
- Olyan értékrendet közvetítünk, ami hozzájárul a pozitív értékek kialakulásához, az erkölcsi és akarati tulajdonságok fejlődéséhez.
- Az óvodai élet során elősegítjük a szocializáció fejlődését, az énkép reális alakulását az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képesség kialakulását.
- Mozgásos tevékenységet szervezünk, amellyel növeljük a hatékonyság érzését, erősítjük az én-kontroll funkcióit, csökkentjük az agresszivitás lehetőségét.
- Az emberi és természeti környezet értékeinek, szépségeinek felismerését érzelmmel teli tapasztalásokkal, sokféle, szemléletes módszerrel segítjük.
- A beszéddel, metakommunikációval, a mindennapi meséléssel erősítjük a gyermekek önkifejezését, az érzelmek, élmények kifejezésének lehetőségeit.
- Törekszünk a szituációkban a két nyelv használatára.
- A társas együttélés szabályainak, szokásainak megismertetésével, segítségével tesszük örömtelivé, értelmessé az óvodás éveket. A szabályok kiválasztásában a gyermeki funkciók fejlettségét és az együttműködés zavartalanságát vesszük figyelembe. Arra neveljük gyermekeinket, hogy egymást elfogadják.
- szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.
- Óvodánk a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe a [speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel \(pl. I.diabétesz gyermek esetében-egészségügyi szolgáltatóval\).](#)²

² Módosítva: Nkt.62.§. alapján- 2022.

8. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezet, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani. A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire építve, játékon és egyéb tevékenységeken keresztül közvetítjük azokat a tapasztalatokat, melyek a gyermekek értelmi fejlesztését segítik.

- Megfelelő motivációval juttatjuk el a gyermekeket az elvont gondolkodás elvárható szintjére.
- Magyar és német nyelvi kommunikációs képességek fejlesztése során alakítjuk, erősítjük a gyermekek beszédbátorságát, beszédaktivitását, segítjük a kettős identitástudat, anyanyelvi kultúra megalapozását.
- Rendszeresen biztosítunk mozgásos játék-lehetőségeket, melyben fejlődik a gyermekek vizuális memóriája, térről való ismerete, térészlelésük, harmonikus mozgásuk.
- Kihasználjuk a játék összetett képességfejlesztési lehetőségeit.
- Rendszerezük, célirányosan bővítjük a gyermekek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit, a kultúra-átadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével. Ezáltal fejlesztjük az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, és a problémamegoldó kreatív gondolkodást.

Minden nemzetnek fő kincse az anyanyelve. Ha elhal, a nemzet megszűnik létezni, és beolvad a környező népek tengerébe.

A magyar nyelv rendkívül gazdag. Beszédpéldáinkon keresztül is megismertetjük a gyermekeket nyelvünk szépségével, árnyaltságával, a helyes mondat szerkesztéssel. Az óvodai anyanyelvi nevelés során elsősorban a szókincset, a beszédértést, és az önálló szóbeli megnyilvánulásokat fejleszthetjük a beszédkedv felkeltésével, az élmények megbeszélésével, mesével, verssel, bábozással, változatos irodalmi élmények nyújtásával.

A népi mondókák, a versek, a mesék ősi forrásai az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat közvetítenek. Közös átélt örömök és élmények elszakíthatatlan szálakkal kötik össze az óvodapedagógust és a gyermeket anyanyelvükkel és egymással.

Cél:

- Az anyanyelv ápolása, a szép magyar és a német beszéd elsajátítása a különböző tevékenységek során.

- Ismereteik, tapasztalataik rendszerezése, új élmények szerzése, értelmi-és alkotó képességek, kreativitás fejlesztése.

Feladat:

- Az irodalom iránti érdeklődés felkeltése versek, mesék mondókák kiválasztásával.
- Nyelvi képességek fejlesztése magyar és német nyelven báb-és dramatikus játékokkal.
- A gyermeki önkifejezés lehetőségének biztosítása szabad szöveg megfogalmazásával.
- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire építve, játékon és egyéb tevékenységeken keresztül közvetítjük azokat a tapasztalatokat, melyek a gyermekek értelmi fejlesztését segítik.
- Megfelelő motivációval juttatjuk el a gyermekeket az elvont gondolkodás elvárható szintjére.
- Anyanyelvi és kommunikációs képességek fejlesztése során alakítjuk, erősítjük a gyermekek beszédbátorságát, beszéd aktivitását, segítjük az anyanyelvi kultúra megalapozását.
- Rendszeresen biztosítunk mozgásos játék-lehetőségeket, melyben fejlődik a gyermekek vizuális memóriája, térről való ismerete, térészlelésük, harmonikus mozgásuk.
- Kihasználjuk a játék összetett képességfejlesztési lehetőségeit.
- Rendszerezük, célirányosan bővítjük a gyermekek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit, az óvodai nevelési módszerek segítségével.
- Olyan segítő, ösztönző környezet biztosítása, mely elősegíti valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Kialakul a gyermekekben a megfelelő színvonalú beszédértés
- Képesek szóbeli kifejezésre
- Igénylik és szeretik a találós kérdéseket, verseket, meséket
- Képesek elkezdett mesét folytatni.
- Bátran kommunikálnak a felnőttekkel és társaikkal
- A meglévő tapasztalataikat különböző tevékenységekben és élethelyzetekben tudják alkalmazni.
- Gondolkodásukra jellemző a kreativitás

9. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésében meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmakat fogalmaz meg, amely minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült

kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akarat erő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

9.1. Sajátos nevelési igényűek egészségfejlesztése

A Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 4§ 2. pontjában meghatározottak szerint, sajátos nevelési igényű gyermek, az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a Szakértői Bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem-, vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. A sajátos nevelési igény teljesítésekor a fogyatékoság részleges vagy teljes körű módosításának, illetve a képességek eltérő ütemű fejlesztésének kötelezettségét vállaljuk. A sajátos igényű gyermekek gondozása-nevelése speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós fejlesztő, visszaállító, valamint gyógyító célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi nélkülözhetelenné.

Az egyéni fejlesztésekhez a gyermek fogyatékoságának, pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógust, logopédust, konduktort, terapeutát, pszichológust alkalmazunk. Az óvodai nevelésünk és fejlesztésünk során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés szakmai teamben és a szülő aktív bevonásával történik. További feladat megelőzni a teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, in adaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

[A sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az Oktatási Hivatal engedélye alapján még egy év óvodai nevelésben részesül, a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretében célzott foglalkozásokat kell biztosítani.](#)³ A szakemberek segítségével készítik el az óvodapedagógusok az egyéni fejlesztési terveket a gyermekek részére. Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítjuk mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz. Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a foglalkozásokhoz, önmagához mért fejlődése tekinthető.

³ Módosítva: 2022.11.24.363/2012 (XII.17.) Korm. rendelet-2021.V.28-tól hatályos

9.2 Gyermekvédelem, szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek

differenciált fejlesztése

Programunk tartalmazza azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását, fejlesztését, közösségi életre történő felkészítését, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését, fejlődésének segítését. Óvodánk minden gyermeknek egyenlő esélyt jelentve biztosítja az óvodai nevelést. Személyi, tárgyi feltételeink biztosítják a gyermekek pozitív irányú fejlesztését. A gyermekeket megillető jogok tiszteletben tartásával, az egyenlő hozzáférés biztosításával úgy neveljük a gyermekeinket, hogy minden intézkedésünk, cselekedetünk, gondoskodásunk, döntésünk a gyermekek mindenek felett álló érdekét tartja szem előtt.

Cél:

- A szülővel való együttműködés, a veszélyeztetettség kiváltó okának felismerése, kezelése
- Veszélyeztetett gyermekek esetében: a veszélyeztető okok felderítése, pedagógiai eszközökkel a káros hatások megelőzése, ellensúlyozása.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek az óvodai nevelés keretében történő személyiségfejlesztés eredményeképpen időben alkalmassá váljanak az iskolai tanulmányaik megkezdésére.

Feladat:

- Évenként, illetve szükség szerint feltárjuk azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink hátrányos családi helyzetéből adódnak s veszélyeztetik őket.
- Házirendünk részletesen taglalja a törvényekben általánosan megfogalmazott jogszabályokat, feladatokat, a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységeket mind az óvodában dolgozó felnőttek, mind a szülők számára.

9.2.1. Minden óvónő feladata, felelőssége

a) Megelőzés-prevenció

- A gyermekek testi, lelki, szellemi épségének megóvása, erkölcsi védelme
- A gyermeki és szülői jogok érvényesítése
- Kapcsolattartás a szülővel (tapintatosság)
- Érzelmi defektek kompenzálása a saját módszerekkel, egyéni bánásmód, énképfejlesztés, változatos tevékenységek biztosításával
- A sajátos pedagógiai módszerek, eszközök hatástalansága esetén jelzés az intézményünk gyermekvédelmi felelősének (jelző rendszer) – aki szükség

esetén a gyermekek védelmében intézkedéseket kezdeményez a megfelelő gyermek és ifjúságvédelmi intézményeknél.

- Óvodai nevelési programunk egyéb módon is segíti a megelőzést: a játékos tevékenységek során felvilágosító módszerek alkalmazásával.

b) Feltárás

A család és az óvoda együtt alkalmas a gyermek nevelésére, és a felmerülő pedagógiai kérdések megoldására.

A gyermek magatartásában, viselkedésében megnyilvánulásában jelentkező gondok, problémák leképeződése esetén nevelési feladataink – eljárásaink a hátrány csökkentését szolgálják.

Szemponatok:

- egészségügyi okok
- elhanyagoló nevelés, testi-lelki bántalmazás
- súlyos anyagi nehézségek
- szegénység
- családi élet problémáiból adódó konfliktusok, válás, kapcsolattartás körüli problémák
- a gyermek veszélyeztetettségére utaló megnyilvánulások - /kijelentések, rendkívüli agresszivitás/

c) Felzárkóztatás

- Egészségvédő, mentálhigiénés programok megszervezésével, biztosításával
- A családdal való szorosabb együttműködés, kölcsönös bizalom, közvetlenebb kapcsolat kialakításával hatékonyság növelése.

9.2.2. Tevékenységek

- anamnézis felvétele
- beszoktatás
- családlátogatás
- nyílt nap
- szabadidő értékes eltöltésére figyelem ráirányítás
- kirándulások – időszakosan
- fejlesztési tervek készítése
- munkatársi megbeszélések – alkalmasszerűen
- gyermekvédelmi előadások - aktuálisan

9.2.3. Szülői kapcsolattartás továbbfejlesztése

Szülői jogok és kötelezettségek megismertetése szülői „kerekasztal” megbeszéléseken, előadásokon. A szülői szervezet figyelemmel kíséri a gyermeki jogok érvényesülését, a pedagógiai munka eredményességét. Megállapításairól tájékoztatja a nevelőtestületet és a fenntartót. Együttes cselekvés, gondolkodás, lelkiismeretesség a nevelésben résztvevőktől a napi rendszeres találkozások, ünnepek, családi napok, rendezvények, formális, informális lehetőségek során.

9.2.4. Az együttműködés és kapcsolattartás elvei a szülőkkel

A gyermekek megértése elképzelhetetlen családi hátterük megismerése nélkül. A partneri viszony kialakítása, a szülőkkel való együttműködés a nevelési folyamatunk leglényegesebb része. Ezért törekednünk kell a szülőkkel való folyamatos kapcsolatra és rendszeres közös programok kialakítására is.

A szülői nevelés szabadságának megsértése nélkül kell közös nevezőre jutni nevelési céljainkban.

Intézményünk kezdeményező, elfogadó hozzáállása e téren meghatározó: az óvodai-családi nevelés összhangja, a komplex nevelőhatás-az igazi cél elérésében.

- Egymás tisztelete
- Kölsönös bizalom
- Nevelési sajátosságok megismerése
- Együttműködés szabályainak betartása

9.2.5. Társszervekkel való kapcsolattartás

Az óvodapedagógusnak közvetlen munkakapcsolatba kell kerülnie a fejlesztést segítő szakemberekkel.

- Gyermekjóléti Szolgálat - folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét
kapcsolattartó: gyermekvédelmi felelős, intézményvezető,
- Gyámhivatal – időszakos kapcsolattartás
kapcsolattartó: gyermekvédelmi felelős,
- Polgármesteri Hivatal Szociális Osztálya – folyamatos kapcsolattartás
kapcsolattartó: gyermekvédelmi felelős, intézményvezető
- Békés Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottsága – folyamatos kapcsolattartás
kapcsolattartó: óvodapedagógus, intézményvezető
- Gyermekorvos – folyamatos kapcsolattartás
kapcsolattartó: intézményvezető,
- Védőnő - folyamatos kapcsolattartás
kapcsolattartó: óvodapedagógus, intézményvezető,

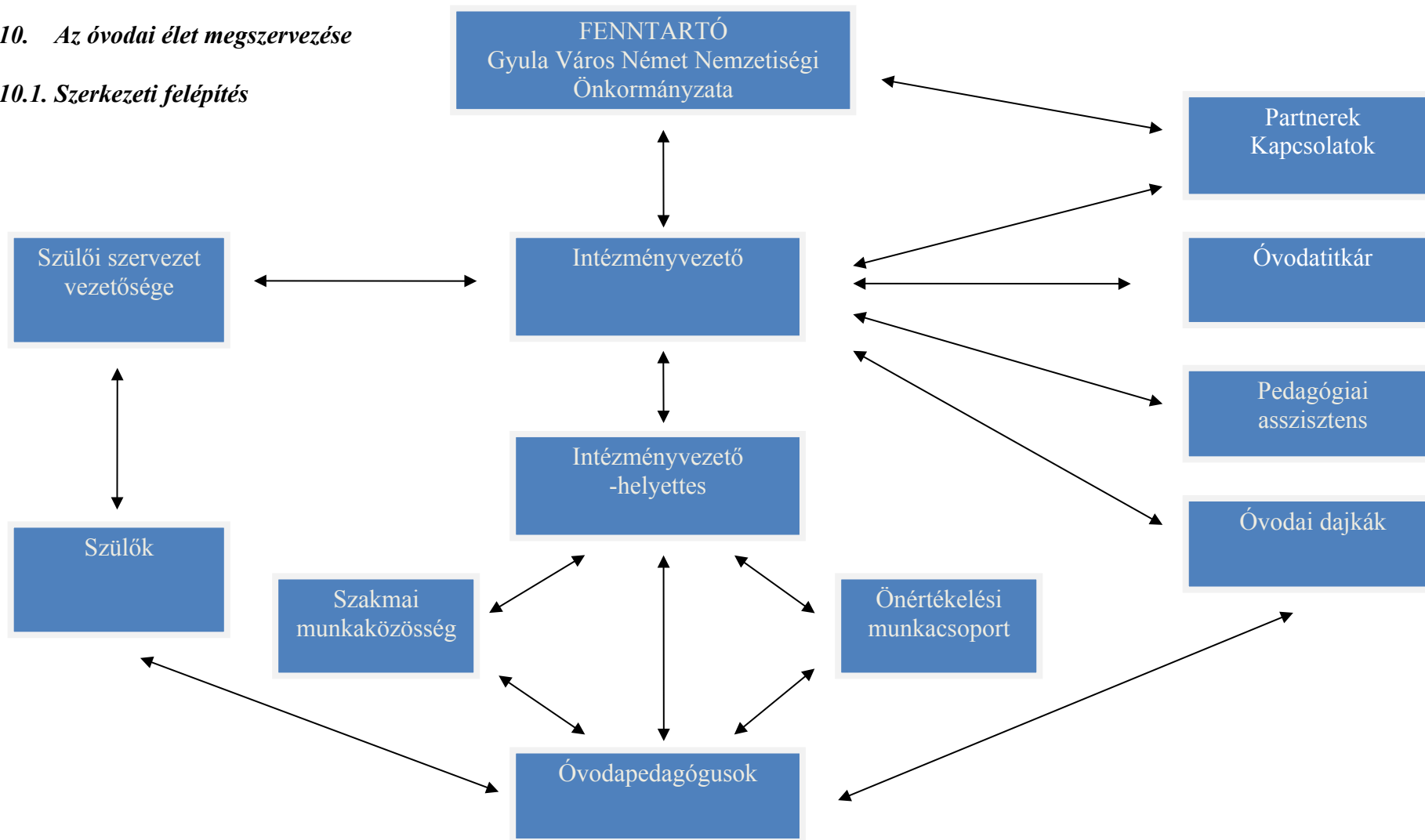
NÉMETVÁROSI ÓVODA
DEUTSCHSTÄDTISCHER KINDERGARTEN
OM: 203156

10. Az óvodai élet megszervezése

10.1. Szerkezeti felépítés

11. Óvodai élet megszervezése

- A Csoportnapló szerkezete egységes. Valamennyi óvodapedagógus kötelezettsége, hogy a tervdokumentációban a felhasznált forrásokat pontosan, beazonosításra alkalmas módon jelölje meg (szerző, cím, kiadó, kiadási év). Az óvodai nevelést a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósítjuk meg, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében megszervezve, az óvodapedagógusok jelenlétében és közreműködésével.
- A pedagógiai munka tervezése magába foglalja a pedagógiai szabadságot, illeszkedik az óvoda arculatához.
- A csoportra szabott nevelési terv készítése és értékelése félévente történik.
- Az óvodapedagógusok a tevékenységekhez kapcsolódó fejlesztési tervet annak megfelelően készítik, ahogyan a csoportban a délelőtti, délutáni váltás történik. Az óvodapedagógusok heti váltásban dolgoznak.
- A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg óvodánkban. A napirendünk igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeres időpontban ismétlődő tevékenységek a gyermek érzelmi biztonságát teremtik meg. A napirenden belül a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét, egyes gyermek fejlettségi és igény szintjének megfelelően.
- Az óvodapedagógusok a pedagógiai munkát segítő munkatársakkal együttműködve végzik a gondozási feladatokat, ezzel segítve a gyermekek önállóságának fejlődését. A gyermek szempontjából fontosnak tartjuk a gondozási tevékenységre szánt elegendő időt, hiszen az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel.
- A gyermekek megismerését és fejlődését nyomon követő dokumentáció a következő részekből áll: óvodába lépés előtt, családlátogatás vagy óvodában történő tájékozódás során „A gyermek anamnézise” lap kitöltése, újonnan belépő gyermek esetén, óvodába érkezését követő első hónap végén, „Beszoktatási tapasztalat” rögzítése,
- „A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentum” kitöltésére évente két alkalommal kerül sor, október 31, és május 31,
- „Szülői tájékoztatás a gyermek fejlődéséről” évente legalább két alkalommal, illetve szükség szerint kötelező.

12. Az óvoda kapcsolatai

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet alatt, és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladathoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

12.1. Kapcsolataink

- Család
- Bölcsőde
- Pedagógiai szakszolgálat intézményei
- Közművelődési intézmények
- Gyermekjóléti szolgálat és CSSK
- Egészségügyi intézmények
- Iskolák
- Német Nemzetiségi Önkormányzat (fenntartó), egyesület, szövetség, civil szerveződés
- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és - lehetőségei szerint - szakmai kapcsolatot tart fenn.
- Pedagógiai szakmai szolgáltató
- Médiák

12.2. Kapcsolat a családdal

Az óvodai nevelésünk a családi neveléssel szoros együttműködés mellett szolgálja a gyermek fejlődését. Óvodapedagógusaink figyelembe veszik a családok sajátosságait, szokásait, s az együttműködés során érvényesítik a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A kapcsolatteremtés formái:

1. beszoktatás
 - szokások, hagyományok,
 - közös ünnepek, munkadélutánok,
 - napi kapcsolattartás,
 - nyíltnapok,
 - fogadóóra,
 - szülői értekezlet,
 - szükség szerinti családlátogatás
 - családi nap

13. Az óvodai élettevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

13.1. Játék

A gyermek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenységének a játékot tekintjük, hangsúlyozva a játék önkéntességét, a gyermek önállóságát, kezdeményezését, aktivitását. A játék sajátosan adja vissza a gyermekek érzelmein és gondolatvilágán keresztül a környező világról szerzett benyomásait, élményeit. Sajátos gyermeki világ teremődik segítségével, amelyben megnyugvást hozó megoldások születnek, vágyak teljesülnek.

A játékot olyan komplex tevékenységforrásnak tekintjük, amit tudatosan felhasználunk a nevelés folyamatában céljaink eléréséhez. A játék által nyílik lehetőség a készségek és képességek rendszeres gyakorlására, fejlesztésére és a játékok megismertetésén, elsajátításán keresztül a pozitív értékek létrejöttére. A játéknak és a tanulásnak is a gyermek tevékenységi vágya, természetes kíváncsisága, az önállóságra törekvés szándéka az alapja.

Cél:

- A kisgyermek elemi pszichikus szükségleteinek kielégítése a szabad játék folyamatában.
- A külvilágból és a saját belső világából származó tagolatlan benyomásait tagolja játékában.

Feladat:

- Az élmények, tapasztalatok feldolgozásának biztosítása a szabad játékban, az egyes játékfajták /gyakorló-, szimbolikus, konstruáló-, szabályjáték/ fejlesztése a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.
- Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlétkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőséget biztosítson.
- Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék túlsúlyának érvényesülését. A gyermek első játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszása, támogatása, serkentő, ösztönző magatartása, indirekt reakciói segítségével éri el.
- Gyermekek élményeiket a játékban élik meg, ezért nagyon fontos az egyéni és közös élmények biztosítása, játékban történő feldolgozása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- a gyermekek igényévé válik a tartós együtt játszás, a tevékenységekben való közös, aktív, alkotó együttműködés,

- képesek olyan játékhelyzeteket teremteni, amelyekben egyéni tapasztalataikat, élményeiket fel tudják dolgozni,
- dominánsan jelentkeznek a szimbolikus játék, amiben képesek szerepet vállalni, megosztani vagy arról lemondani,
- szívesen vesznek részt a szabályjátékokban és azok irányításában; képesek a szabályok betartására.

13.2. Verselés, mesélés

Cél:

- A gyermekek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, szemléletmódjának és világképének alakítása, csodákkal teli meseélményekkel, versek zeneiségével, rímeinek csengésével.
- A magyar, német gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.
- Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van, valamint a német nyelvű irodalmi műveknek.

Feladat:

- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása.
- Mondókák, dúdoló, verseken keresztül anyanyelvi képesség fejlesztése, egyéni fejlettségi szint
- A tevékenységhez szükséges feltételek biztosítása.
- Különböző tevékenységek közben formálni beszédképességüket, gazdagítani szóincsüket.

A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása

Fontos az igényes válogatás. Ehhez a legnagyobb és legfontosabb területet a népköltészet adja. A népi mondókák, rigmusok, népmesék minden korosztálynak bőséges kínálatot nyújtanak. A lovagoltatók, simogatók, ringatók stb. a meghitt együttlétek alatt érzelmi kötődést alakítanak ki. A kisebbeknek olyan meséket választunk, amelyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik. Később már többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, novellisztikus-realistikus mesék alkotják a gyerekek mesevilágát. Helyet adunk a magyar klasszikusok és a kortárs írók irodalmi műveinek. A nagyobbak mesetárába beépítjük a klasszikus tündérmeséket, a tréfás- és a műmeséket. Megismertetünk a

gyerekekkel vidám, humoros verseket, valamint a mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó verseit, és más népek kultúrájából merített irodalmi alkotásokat is.

A gyerekek versanyagát különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal gazdagítjuk. Lírai verseket mutatunk be, amiről a gyerekek megérik a költői képek kifejező erejét.

A tevékenységhez szükséges feltételek biztosítása

A gyermekeket az egyszerű meséken keresztül fokozatosan hozzászoktatjuk a mese figyelmes végighallgatására.

Ehhez állandó, meghitt helyet alakítunk ki. Fontos a tekintet, mimika, hanglejtés, amely fokozza a meseélményt. A belső kép megjelenése érdekében általában szemléltető eszköz nélkül mesélünk. A csendes pihenő megkezdésekor történő mesélés vegyes életkorú csoportban jó alkalom a hosszabb és folytatásos mesék mondására. Fontos, hogy mennyiségben és tartalmi színességben olyan repertoárral rendelkezünk, hogy az adódó alkalmakhoz mindig kapcsolódni tudjunk. Néhány jelképes kellékkel motiváljuk a gyermekeket a mesék dramatizálására. A bábozás élményét az óvónői bábjátékon keresztül éreztetjük meg a gyermekekkel. A gyermekeknek lehetőséget biztosítunk síkbábok, fakanálbábok. és kesztyűbábok használatára.

A nyelvi kultúra alapjainak lerakása, a nyelvi képességek életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő fejlesztése

Arra törekszünk, hogy mesélésünk, versmondásunk példaértékű legyen. Nyelvtanilag helyes, tiszta beszéddel, megfelelő artikulációval tolmácsoljuk az irodalmi műveket. Lehetőséget biztosítunk a gyermekek szabad önkifejezésére: saját vers- és mesealkotás, mely által fejlődik kifejezőképességük, bővül szókincsük. A valamilyen okból egyéni fejlesztésre szoruló gyermeknél személyre szabottan, a konkrét hiányosságokat megcélözva alkalmazzuk a mese, vers, báb kínálat fejlesztési lehetőségeit. Pl.: helyes hangzóejtés gyakoroltatása mondókával, vagy beszédgátlás oldása bábbal.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, dramatizálnak, báboznak egymásnak, s a maguk szórakoztatására.
- A magyar, német népmesék szófordulatai passzív szókincsükbe beépülnek.
- Képesek a már elkezdett mesét folytatni, befejezni.
- Kialakul igényük a könyv tisztelete, szeretete iránt.
- Beszédfigyelelmük alakul.
- Környezetükben megfelelően kommunikálnak.

13.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél:

- A zenei képességek fejlesztésén túl, a zenét szerető, kulturált, boldog ember nevelése. Eszköze a zene és az énekszó.

Feladat:

- A felhasznált zenei anyag igényes válogatása, az életkor és a csoport képességszintjének figyelembevételével.
- Nyelvi képességek fejlesztése a mondókák, gyermekdalok és zenei képességfejlesztő játékok által.
- Az óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása.

A felhasznált zenei anyag igényes válogatása, az életkor és a csoport képességszintjének figyelembevétele:

Az óvodai zenei nevelés során megismertetjük a gyermekeket magyar és német nyelvű mondókákkal, énekes játékokkal, komponált gyermekdalokkal. 3-4 éves korban főleg ölbeli játékokat ismertetünk meg, amelyeket a felnőttekkel játszanak. A szeretet és a biztonságérzet kialakításának egy-egy láncszeme az arc, kéz, ujj és lovagoltató játékok. Álló helyzetben, játékos mozdulatokkal eljátszható, 4-5 hangból álló énekes játékokat játszunk. 4-5 éves gyermekek zenei ismereteit mondókákkal, énekes játékokkal bővítjük. Megismertetjük őket a csigavonal, a hullámvonal és a szerepcserére épülő játékokkal. Az énekes játékok alkalmasak a gyermekek mozgásának fejlesztésére. Az 5-6-7 éves gyermekek ismereteit kiolvasókkal bővítjük, melyeket különböző játékhelyzetekben tudnak alkalmazni. A zenehallgatáshoz olyan műveket válogatunk, amelyek felkeltik a gyermek érdeklődését az értékes zene iránt. Érzelmi hatású dalokat, népdalokat énekeljünk, felhasználjuk más népek nemzeti, dalait. Magyar komponált műzenét, kortárs műveket, altatódalokat, klasszikus műzenét.

Az óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása:

A 3-4 éves gyermekekkel megismertetünk magyar és német nyelven 6-8 mondókát, ölbeli játékot és 10-15 énekes játékot. A rövid mondókák, dalok 2/4-es üteműek, amelyekben negyed és páros nyolcad ritmusok vannak. Ebben a korban gyakran játszunk ölbeli játékokat. Játék közben megismertetjük az alapfogalmakat és bemutatjuk a halk-hangos beszéd, mondóka, ének közötti különbséget. Megfigyeltetjük a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszíneit. Különböző mozdulatokkal érzékeltetjük az egyenletes lüktetést. Felkeltjük az érdeklődésüket a zenehallgatás iránt, lehetőleg énekes zenei élményt

biztosítunk. Törekszünk arra, hogy a gyermekeknek legyen lehetőségük néhány percre tartó hangszeres zene meghallgatására.

A 4-5 éves gyerekekkel megismertetünk magyar és német nyelven 4-5 új mondókát, és 12-15 új gyermekdalt. A körjátékok közül már nehezebbeket is válogatunk, pl.: szerepcserés, párválasztó, sorgyarápító játékok stb. Lehetőséget biztosítunk az önálló éneklésre, kisebb csoportokban a halk-hangos és mély-magas hangok közötti különbség gyakorlására. Különböző módon érzékeltetjük az egyenletes lüktetést és a mondókák, dalok ritmusát.

Az 5-6-7 éves korban megismertetünk magyar és német nyelven 4-7 új mondókát, 14-18 új énekes játékot, 3-4 alkalomhoz illő műdalt. Ebben a korban már bonyolultabb játékokat választunk, mint pl.: párcsere, kapus, hidas, sorgyarápító - fogyó játék. Megismertetünk olyan egyszerű táncos lépéseket, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak. Egyre több lehetőséget biztosítunk az egyéni éneklésre, ahol gyakorolhatják a tiszta éneklést a gyerekek. A hallásfejlesztést segítő fogalom párokat összekapcsoljuk a tempó változásával vagy dallambújtatással.

Nyelvi képességek fejlesztése a mondókák, gyermekdalok és zenei képességfejlesztő játékok által:

A gyerekek lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek. A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segíti a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését. A magyar és német nyelvű mondókák, énekek szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hang erejének utánzása érezteti a nyelv kifejező erejét, szépségét. A hangutánzó szavak éneklése segíti a magán- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A sokféle énekes játék alkalmas a szókincs bővítésére.

Mozgásfejlesztés a zenei nevelés folyamatában:

A mozgásos játék, az együttes táncmozdulatok örömteli végzése közben fejlődik a gyerekek nagymozgása. A zene segít ebben, hiszen a dal ritmusa, lüktetése önmagában mozgásra serkent. Egyensúlyérzékük fejlődésével párhuzamosan éreznek rá fokozatosan a mozgás ritmusára, ez a ritmikus mozgás visszahat, erősíti az egyensúlyérzékelést. Az oldaliság ismerete, fejlesztése a páros játékok, táncok közben is alakul. A tapsoltatók, a tenyérsimogatók, a láblógatók, a ritmikus mozdulatok a különböző testrészek megismerését nagyban segítik. A térérzékelés fejlesztésére tág lehetőséget biztosít a zenei nevelés is. A dalos játékok és táncok közben alapvető szerepet játszik a tér mozgásos alakítása:

- téri irányok bemozgása;
- különböző téri helyzetek mozgásos megélése;
- egyensúlyérzék fejlesztése.

Az összes mozgásforma tükör előtt is gyakorolható.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyerekek önállóan kezdeményeznek magyar és német nyelven énekes játékokat, melyben átélik a közös játék örömét.
- Esztétikus, kifejező mozgásra törekednek.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- Mernek és tudnak egyedül is énekelni.

13.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Cél:

- A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi kifejezése. Tér-forma és szín képzeletének gazdagítását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységüket, szép iránti fogékonyságukat, igényességük alakítását.
- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Feladat:

A gyermekek környezetük iránti érzékenységük alakítása, alkotó-alakító tevékenységük feltételeinek megteremtése:

Az óvodapedagógus feladata, hogy megteremtse a gyermek kreatív önkifejezés hangulati, környezeti és eszközbeli értékeit. Az egész nap folyamán az alkotó tevékenységhez megfelelő légkör, hely, idő, valamint elegendő minőségű és mennyiségű eszköz és anyag álljon a gyermekek rendelkezésére.

Az eszközök kiválasztásánál szempontunk a célszerűség, az esztétikusság, a változatosság és a természetes alapanyag. A hely biztosításánál a tevékenységnek megfelelő kényelmes körülményt teremtünk, ahol a gyermekek nyugalomban alkothatnak. Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek az elkezdett munkát minden esetben befejezhessék. A gyermekeket megismertetjük az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és a kézimunka technikai alapelemeivel, és eljárásaival. A gyermekek

alkotókedvüket sokszínű, érdekes ábrázoló tevékenységekben bontakoztathatják ki (pl.: agyagozás, szövés, fonás, varrás, tépés, vágás, hajtogatás, téri formák létrehozása). Lehetővé tesszük, hogy a „kincseket”, amit a gyermekek a természetben gyűjtöttek, alkotó-alakító tevékenységeikhez felhasználhassák. Az örömmel végzett változatos ábrázoló tevékenységek által alakul ki a gyermekek igénye az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Az ábrázoló tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése:

A kisebb gyermekek ismerkednek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel, a mintázás, firkálás, rajzolás során. A gyurmát, vagy agyagot nyomkodva, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, hengerítve, stb. formázhatják. Az építés során megismerkedhetnek a különböző tárgyak formáival, alakzataival, tulajdonságaival. Fejlődik térbeli tájékozódó- és rendezőképességük. Folyamatosan olyan élményekhez juttatjuk a gyermekeket, amelyeket megfigyelések, tevékenységek, vizsgálatok alapján szerezhetnek, így elősegítve a környezetesztétikai érzékenység formálását.

A nagyobb gyermekek alkotó tevékenységét fokozatosan újabb technikák megismertetésével bővítjük. A gyermekeknek mindig lehetőséget és alkalmat adunk az élményeiknek, tapasztalataiknak, érdeklődésüknek megfelelő szabad téma választására. A képalakítás megjelenik festéssel, zsírkrétával, ceruzával, filctollal, pasztellkrétával, papírragasztással, agyagba, gyurmába illetve homokba karcolással, természetes anyagok felhasználásával. Rajzaikban megjelenik az emberábrázolás, környezet, tárgyak, cselekmények, saját elképzelések alapján, majd később saját élményeken alapuló témákban a mesék, versek, ünnepek, közös élmények esemény ábrázolása is. A gyermekek természetes és más anyagok felhasználásával ajándékokat is készítenek, mellyel átélik az ajándékozás élményét. A gyermekek alkotásait megbecsüljük, gyűjtjük, felhasználjuk játékban és dekorációhoz. Az alkotó-alakító tevékenység a mindennapi játékba integrálódik. Megteremtjük annak lehetőségét, hogy a gyermekek egyéni adottságaihoz, fejlődési üteméhez igazodunk, így érvényre jutnak a saját kreatív ötletek, élmények, egyéni kifejezőmód, színhasználat. A gyermeki személyiség fejlesztésének fontos eszköze a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, esztétikus tárgyi, természeti környezettel való találkozás.

Mozgásfejlesztés a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka tevékenységein keresztül:

Sok mozgással, cselekvéssel, a különböző észlelő funkciók együttműködésével a gyermek kézügyessége, szem-kéz koordinációja fejlődik. Az udvari lehetőségeket az ábrázoló tevékenységek terén egész évben kihasználjuk.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Örömmel, saját kezdeményezésükre is folytatnak ábrázoló tevékenységeket, megtanulnak „látni”.
- Örülnek az alkotásuknak, a közös elkészített kompozícióknak.
- A képalkotásban megjelennek ismereteik, gondolataik, élményeik, elképzeléseik, kedvelt színeik.
- Fokozott önállósággal alkalmazzák a megismert technikákat, vigyáznak önmaguk és egymás testi épségére.
- Téralkításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.
- Meglátják a környezetükben az esztétikai értékeket.

13.5. Mozgás

Cél:

- A természetes mozgásigény kielégítése és a mozgás megszerettetése.
- A mozgásszint fejlesztése, mozgástapasztalatok bővítése.
- Rendszeres egészségfejlesztő testmozgással, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok által pszicho motoros készségek és képességek kialakítása, formálása, fejlesztése.
- Változatos és örömteli, érzelmi biztonságban történő gyakorlási formákkal, játékokkal a gyermekek természetes hely-, helyzetváltató-, és finommotoros mozgáskészség tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének elősegítése.

Feladat:

- A spontán, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységgel egészségfejlesztő testmozgásnak mindennapi biztosítását az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével.
- A gyermekeket legjobban fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazását, a szabad levegőn való tartózkodás kihasználását, a képesség, állóképesség és a gyermeki szervezet teherbíró képességének fejlesztését.
- Közös örömmel végzett mozgás közben a társas kapcsolatok szélesítését. Alkalmazkodás közben, önuralmuk, együttműködő és tolerancia képességük fejlesztését.
- A gyermekek fejlesztésének fontos eleme a mozgás, amely átszövi az óvodai élet minden tevékenységét. A mozgásnak transzfer hatása van, kihat az értelmi képességekre és a szociális kapcsolatokra.

A mozgás hatása az értelmi képességek fejlődésére

- A játékba, azon belül az udvari játékba ágyazott mozgástevékenységekbe, az óvodai élet egyéb tevékenységeibe komplexen beépített testmozgás, kiegészítője az irányított mozgástevékenységeknek, amelyek közösen hatnak a gyermeki személyiség fejlődésére.
- A megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik az észlelési területek integrációját, a keresztcsatornák és a fogalomalkotás fejlődését, a tanulási képességek és kompetenciák kialakítását, fejlesztését.

A mozgás hatása a szociális képességek fejlődésére:

- A saját testének és mozgásos képességeinek a megismerése segíti az “éntudat” fejlődését a “szociális én” erősödését.
- Együtt végzett mozgás közben lehetőségük nyílik különböző viselkedésminták tanulására, egymáshoz való alkalmazkodásra.
- A mozgásos versengések során átélik a sikert és a kudarcot egyaránt. Így tanulják ezeknek a kezelését, elviselését.

A mozgásfejlesztés két területe

a./ Kötetlen, motivált szabad mozgástevékenység biztosítása

A napirendet úgy alakítjuk ki, hogy az egész nap során lehetőség nyíljon a mozgásos tevékenységekre.

3-4 éveseknél első lépés a rendszeres mozgásra szoktatás, pozitív élmények, tapasztalatok megerősítése. Figyelembe vesszük a gyermekek adottságait, képességeit, érvényesítjük a fokozatosság elvét. Elsősorban a nagymozgásokat fejlesztjük: csúszás, mászás, bújás.

Ezek eszközei: létra, csúszda, bordásfal, Greiswald-féle tornaszer.

4-5 éveseknél kiemelt feladat a testséma fejlesztés, a test részeinek megismerése és feltérképezése. Nagy hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. Ezek fejlesztését szolgálják a célbadobós játékok, ugróiskola, ugrókötel, manipulációs tevékenységek. Az egyensúlyérzék fejlesztését a szabad játékban a hintázó, ringató, pörgő mozgások és **a közlekedési eszközeink, tipróka, futóbicikli, kétkerekű bicikli és roller biztosítják.**

Eszközei: a különböző hinták, libikóka, Body-roll, rézsutos létra.

5-6-7- éves korban a finommozgások fejlesztése az elsődleges. Játékban sok lehetőség nyílik a spontán fejlesztésre, pl. ábrázolási technikák gyakorlása: tépés, vágás, varrás, gyöngyfűzés, kicsi elemekből építés, konstruálás, barkácsolás stb. Különböző eszközök fogása, tartása, támaszgyakorlatok elősegítik a kéz fogóizmának erősödését. Ezek a gyakorlatok kiemelten fontosak az írás előkészítés szempontjából.

Udvarunkon is kihasználunk minden lehetőséget és helyet a szabad mozgásra. Megengedjük, hogy megfelelő méretű fára felmászhasanak a gyerekek. Kivisszük az udvarra a testnevelési foglalkozáson használt eszközöket. Különböző méretű és formájú mászóakák, hinták, létrák találhatóak a játszóudvarokon. Mindenkor a gyermekek rendelkezésére állnak különböző méretű labdák, ugrókötelek, karikák. Minden gyermek érdeklődésének megfelelően csatlakozhat bármely tevékenységhez (óvónő vagy gyermek által irányított szabályjáték, versenyjáték, körjáték). Ezáltal megtanulják az egymáshoz való alkalmazkodást és egymás tiszteletben tartását.

Időnként nagyobb sétát teszünk, alkalomszerűen távolabbi kirándulásokat szervezünk. Az évszak adta lehetőségek maximális kihasználására törekszünk: hógolyózás, szánkózás, csúszkálás, pancsolás, mezítláb járás stb.

Lehetőséget biztosítunk kiegészítő mozgástevékenységekre: úszás, tánc, **bozsik foci**.

b./ A konkrét fejlesztést szolgáló testnevelés

Ahhoz, hogy a gyermekek jól érezzék magukat a rendszeresen végzett - tudatosan irányított - szervezett keretek között végrehajtott sokirányú mozgásban, a mozgásról szerzett pozitív élményeket kell megerősíteni. A testnevelés foglalkozások bevezetése fokozatosan, minden kényszer nélkül történik. Feladatunk a szervezet arányos fejlesztése, felfrissítése, a mozgásigény kielégítése, tanulási zavarok megelőzése sok-sok játékkal. Fontos feladat, hogy a gyermekek legkevesebb várakozási idővel folyamatosan mozogjanak. A testnevelés részfeladatai: a testi fejlődés biztosítása, (erő, állóképesség) motoros képességek fejlesztése, mozgásműveltség kialakítása, játék, versenyigény felkeltése, kielégítése. A testnevelés foglalkozások anyaga az atlétikai, torna, játék jellegű feladatokból tevődik össze. Tudatosan beépítjük azokat a speciális gyakorlatokat, melyek testalkati deformitások (lúdtalp, hanyag tartás) és a potenciális tanulási zavarok megelőzését szolgálják (érezlelés, finommotorika, irányok, téri tájékozódás, szociális kapcsolatok alakulása).

A testnevelés anyag éves elrendezésének szempontjai

- helyi adottság (tornaszoba, tágas csoportszoba, udvaron betonozott-füves területek, megfelelő eszközállomány);
- időjárás változásai - minden lehetőséget kihasználunk a szabad levegőn való tartózkodásra;
- életkorra, egyénre szabott, differenciált feladatadás (alkatból eredően, saját tempó figyelembevételével).

A feladatok végrehajtásánál nem elsődleges, hogy a gyerekek tökéletesen kivitelezve végezzék a gyakorlatokat. Elsősorban olyan készségeket és képességeket akarunk kialakítani, amelyek majd segítik az egyre pontosabb mozgás elvégzését. Megmutatjuk a helyes mintát, ösztönözzük és biztatjuk a gyerekeket az esztétikus, pontos mozgásra, ezt azonban soha nem

elmarasztalva, hanem mindig a pozitívumokat kiemelve tesszük. A testnevelés foglalkozáson a kézi szerek közül használjuk: a különböző méretű labdákat, szalagokat, kendőket, botokat, babzsákokat, apróbb szabálytalan alakú építőelemeket a lábboltozat és testtartás alakításához. Rendszeresen, két nyelven történő heti egy alkalommal szervezett foglalkozásokon is lehetőség van a fejlesztés feladatának fokozatos megvalósítására.

Az észlelés területéről a következő feladatok beépítésére van lehetőség

- alaklátás, formaállandóság fejlesztésére: forma alakítása mozgással, különböző alakzatok végig mozgása, körbe mozgása;
- kinezetikus mozgásészlelés fejlesztése: behunyt szemmel bizonyos mozgások végzése, feszülés és elernyedés érzékeltetése;
- térészlelés fejlesztése: alapvető térirányok megismerése, saját testének közvetítésével.

A verbális fejlesztés területéről a következő feladatok beépítésére van lehetőség

- testrészek,
- helyzetek,
- mozgások,
- téri irányok pontos és gyakori megnevezése.

A verbális fejlesztés nem szakíthatja meg a mozgás lendületét. A gyermek cselekvését fogalmazzuk meg. Nagyon fontos, hogy a fejlesztő feladatok természetesen illeszkedjenek a testnevelés anyagjához. A gyermekek fejlődését csak akkor segítjük, ha a megfelelő időben, a megfelelő tevékenységet végeztetjük.

3-4 éves korban:

- Természetes mozgásokat tartalmazzon a testnevelés anyag, a nagymozgások fejlesztése kiemelt feladat.
- A testrészek ismeretét célzó gyakorlatok.
- A tárgyhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása.
- A test személyi zónájának alakítása.

4-5 éves korban:

- A tér mozgásos megismerése.
- Egyensúlyérzék fejlesztése (fordulatok, testhelyzetváltozások).
- Szem-kéz, szem-láb koordinációt fejlesztő gyakorlatok (célba dobás, vonalon gurítás, csúsztatás; célba ugrás, vonalon, padon járás).
- Oldaliság tanítása (csuklógumi használata a jobb oldal megkülönböztetése céljából).

5-6-7 éves korban:

- Az észlelés fejlesztése a legcélozottabb.

- Alaklítás, formaállandóság fejlesztése.
- Finommozgások fejlesztése (szerek különböző fogásmódja, kisebb testrészekkel végzett mozgások).
- Keresztcsatornák fejlesztése.

Óvodai testnevelésünk szerves része a *mindennapi torna*. Minden korcsoportban minden nap legalább egyszer szervezzük. A tornának, játékos mozgásnak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek - az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk. Napirendbe illesztését mindenki maga dönti el. Az időjárás lehetőségétől függően szabadban végezzük. A mindennapos testnevelés anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják. Ha rendszeresen és megfelelően szervezzük ezt a tevékenységet, akkor a gyermekek szívesen és örömmel vesznek részt benne. Igénylik, majd szokásukká válik a mindennapi mozgás. Az örömmel, jó hangulatban végzett játékok jó lehetőséget nyújtanak a program feladatának megvalósításához, társas kapcsolatok alakulásához is.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- Igénylik, szeretik a mozgást.
- Biztosan mozognak, tudják mozgásukat irányítani.
- Nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyérzékük összerendezett mozgássá alakul, helyes testtartásuk kialakul.
- Tudnak a környezetükben tájékozódni, ismerik az irányokat, kialakul testsémájuk, oldaliságuk.
- Kialakul önfegyelmük, szabálytudatuk, egészséges versenyszellemük, pozitív énképük, szabálykövető társas viselkedésük, együttműködő készségük, problémamegoldó gondolkodásuk.

13.6. Külső világ tevékeny megismerése

Cél:

- A gyermekek minél több mozgásos, érzékszervi tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő természeti–emberi–tárgyi környezetükről életkoruknak megfelelő szinten, ezáltal biztonságban tudjanak tájékozódni az őket körülvevő környezetükben.
- A bennünket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztalása játékos formában.
- A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való

tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Feladat:

- A gyerekek tapasztalataira, élményeire támaszkodva nyújtunk új ismereteket.
- Tudatosan figyelünk a környezetvédelem fontosságára, a természetszemlélet formálására. Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Biztosítjuk, hogy a gyermekek matematikai ismereteiket, tapasztalataikat természetes környezetben szerezhessék meg és a tevékenységeikben alkalmazzák.
- A környezet megismerése áthatja a gyermekek életét, az óvodai élet egészét.
- A séták megválasztásánál figyelembe vesszük óvodánk területi elhelyezkedését.
- A természeti és társadalmi környezet témakörei átfogják, körül ölelik a többi nevelési területet.
- Mozgásos játékokra, cselekvésre, érzékszervi megtapasztalásra építünk.
- Segítjük a gyermekek spontán és irányítottan szerzett tapasztalatainak feldolgozását, fejlesztjük értelmi képességeiket.
- A külső világ megismerése lehetővé teszi a csoporthoz való érzelmi kötődést, kapcsolatépítést, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a szülőföld szeretetének megalapozását, valamint a családi és a tárgyi kultúra értékeinek védelmét, szeretetét.

A 3 – 6 – 7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak:

3 – 4 éves korban szeressék meg óvodájukat, majd az óvoda közvetlen környezetével ismerkedjenek meg. Tudják felsorolni a család tagjait. Nevezzék meg fő testrészeit, gyakran használják a tükürt önmaguk megfigyelésére. Figyeljék meg az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását, öltözködést, az élővilágot. Gyűjtsenek terméseket, leveleket, kavicsokat, évszakra jellemző képeket. Szerezzenek tapasztalatot a közvetlen környezetükben található növényekről, állatokról, gyümölcsökről.

4 – 5 évesek vegyenek részt élményszerző sétákon az óvoda környékén heti gyakorisággal. A családról szerzett ismereteik bővítése – szimulációs játékok eljátszása tükör előtt. Testünk témakörben – testrészek ismerete, testfogalom kialakítása, oldaliság kialakítása.

Az évszakok változásai során figyeljék meg az időjárás változásait. Keressenek ok – okozati összefüggéseket az időjárás – öltözködés, emberek tevékenysége, állatok életmódja között. Az évszakhoz kapcsolható mindenféle jellemzők gyűjtése, azok differenciálása.

5 – 6 – 7 éveseket megismertetjük a tágabb környezetükkel, ellátogatunk intézményekbe, középületekbe. Családon belül csoportosítjuk a nemeket, korcsoportokat, megbeszéljük a rokonai kapcsolatokat. Testünk témakörön belül bővül kisebb testrészeink pontos megnevezésével, a domináns kéz tudatosítása, érzékszervek használata, ápolása, keresztcsatornák fejlesztése. Szimulációs játékok játéka tükör előtt. Évszakok témán belül teret kap a környezet szennyezés- környezetvédelem. Állatok témakörében házi és vadon élő állatok lehetőség szerinti megtekintése természetes környezetében, természettudományos filmekben keresztül. A közlekedésen belül a szárazföldi, vízi, légi járművek csoportosítása.

Környezetvédelem, természetvédelem megalapozása:

Az általunk nevelt gyermekekben a természet megismertetésével megalapozzuk a természet szeretetét, a természet tisztaságának, szépségének védelmét. A folyamat hatására később természetesen módon védi ezeket az értékeket. Varhatóan környezetvédő életmódot fog élni, megértve azt, hogy az ember a természet elválaszthatatlan része. Ehhez arra van szükség, hogy nyugodt, békés körülmények között módja legyen szemlélődni az őt körülvevő világ rejtelseiben, s minden érzékével megtapasztalhatta azt. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a természet látszólagos nyugalma mögött folyamatos változás rejlik. Életkoruknak megfelelően lehetőség szerint megismertetjük őket a szelektív hulladékgyűjtéssel. A csoport szobában egy nyugodt, szemlélődésre alkalmas, élő – természet sarkot alakítunk ki, ahol elhelyezik a gyermekek a gyűjtött terméseket, kavicsokat, kagylókat. Ide kerülhetnek a gyermekek által gondozott növények, akvárium, természettudományos könyvek. Lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek arra, hogy részt vehessenek az udvar gondozásában (levélseprés, locsolás, hólapátolás stb.). Megteremtjük az alkalmat, hogy virágládában virágokat gondozzanak, **a hátsóudvar részen kialakított "ragpart" kertben konyhakerti növényeket termesszenek. Mindeközben megfigyelhetik fejlődésüket, észlelhetik munkájuk fontosságát, eredményét és kóstolhatják az általuk termesztett zöldségeket..**

Olyan hagyományokat építünk be az óvoda életébe, amely gazdagabbá teszi a gyermekeket: Víz napja (március 22.), Föld napja (április 22.), Madarak és fák napja (május 10.).

Kirándulások, séták:

A kirándulás közös élménye a rácsodálkozás lehetővé teszi a gyermekek ismereteinek a bővítését. Fölhívjuk a gyermekek figyelmét arra, hogy viselkedésükkel ne zavarják az élővilág nyugalma (ne szemeteljének, ne hangoskodjanak, ne törjenek le ágakat, ne tépjék le virágokat stb.). Ebben mi felnőttek mintát mutatunk. Ezek az alkalmak lehetővé teszik

nyújtanak arra, hogy a gyermekekben felkeltsük a természet iránti érzékenységet. Felhívjuk a figyelmet a környezetszennyezés romboló hatására, megbeszéljük, hogyan lehetne ezt megelőzni. A környezetvédelem a mindennapi élet fontos alkotó elemévé válik és ha beépül mindennapjainkba, kialakul gyermekeinkben a természet iránti érzékenység a növény – és állatvilág iránt, valamint az emberek felé is tapintatosabbak és megértőbbek lesznek. Sétáink alkalmával lehetőség szerint megtekintjük Gyula város fontos értékét képviselő kulturális és történelmi emlékeit: Erkel Ferenc emlékház, Máriásház, Németvárosi templom, Gyulai vár, Almásy -kastély, Élővíz – csatorna, Kohán képtár, Dürer – terem, Gyulavári kastély, a tereket díszítő szobrokat, szökőkutakat. Ezzel is a városhoz való tartozásunkat, annak szeretetét, óvását szeretnénk elősegíteni.

Matematikai tapasztalatok

Cél:

- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok – okozati összefüggések felismertetése.
- A matematikához való pozitív viszony kialakítása, a gyermekek érdeklődésének, kíváncsiságának felkeltése, a felfedezés, probléma megoldás, tudás örömeinek megéreztetése.
- A megismerő képességek cselekvés során fejlődjenek: érzékelés, észlelés
- (téri érzékelés, téri viszonyok), megfigyelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás, fejlesztése játékos formában.

Feladataink:

- A gyermekek játékában rejlő kutató kíváncsiságra, érdeklődésre építünk.
- Biztosítjuk tevékenységükhöz az érdeklődést keltő eszközöket, örömteli munkára lehetőséget adó helyzeteket.
- Lehetővé tesszük, hogy egyéni leképzéseiket a tevékenységekben megfelelően alkalmazzák. Olyan feltételeket teremtünk, hogy a gyermekek érdeklődése újabb és újabb ösztönzést kapjon.
- A gyermekek figyelmét a problémák megoldásában rejlő érdekességek felé irányítjuk.
- Arra készítjük őket, hogy maguk lássanak meg olyan helyzeteket, amelyekben képesek önálló véleményalkotásra, fejlődnek döntési képességeik az érdekes matematikai összefüggések észrevételével.
- Az ismeretszerzés konkrét megfigyelésekre, kísérletezésekre, próbálkozásokra épül.

- A matematikai tapasztalatszerzés állandó kapcsolatban van a gyermekek személyiségfejlesztésének valamennyi területével a kortárs kapcsolatok és a környezet alakításában.
- Figyelembe vesszük, hogy a matematikai tapasztalatszerzés természetes környezetben a legeredményesebb.
- Megfigyeléseink alkalmával észre vetetjük, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatók, szétválogathatók tulajdonságaik szerint.
- Sorba rendezést végzünk mennyiségi tulajdonságok, illetve a felismert szabályok szerint. Tapasztalatokat szerzünk a geometria köréből, (pl. építés különböző anyagokból, homok, gyurma, hó stb.), síkbeli alkotásokkal segítjük a geometriai formák felismertetését.
- A térben és a síkban való tájékozódást, valamint a tárgyak megkülönböztetését különféle tevékenységekkel (pl. mozgás tükör előtt, építkezés, mozgásos játékok) fejlesztjük.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően megtanulnak tájékozódni és eligazodni a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetükben
- Pozitív érzelmi viszonyulásuk megerősödik az őket körülvevő környezet iránt.
- Megismerik lakóhelyük szépségét, nevezetességeit, büszkeségeit, hagyományait, a környezetükben lévő intézményeket, üzleteket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között.
- Megtanulják értékelni a természet szépségét, annak növény – és állatvilágát, óvják és védik, gondozzák azokat, pozitívan fejlődik tenni akarásuk, munkához való viszonyulásuk, nő feladattudatuk, kitartásuk.
- Tudatosul bennük, hogy mi is a természet részei vagyunk.
- Ismerik lakóhelyük, születéshelyük nevét, lakáscímüket, szüleik nevét.
- Ismerik az őket körülvevő közlekedési feltételeket és eszközöket.
- Felfedezik és megismerik az egyszerűbb ok – okozati összefüggéseket, mennyiségi viszonyokat, matematikai fogalmakat, melyek a környezetükben rejlenek.
- Tudnak különböző nagyságrendekben számlálni, összehasonlítani nagyság, forma, szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra – ballra irányokat, értik a névutókat.

13.7. Munkajellegű tevékenységek

Cél:

- A gyermekek által szívesen végzett munka során az erkölcsi tulajdonságok alakítása, erősítése, fejlesztése az óvodapedagógus példaadásával és helyzetteremtésével.

Feladat:

- A játékos munkajellegű tevékenységgel a gyermekek személyiségfejlesztése.
- Közös tevékenységek, munka során a társas kapcsolatok, a csoportra jellemző erkölcsi szabályok, normák alakítása, valamint saját és mások elismerésére nevelés.
- Az óvodapedagógusnak tudatosan kell szerveznie a gyermekekkel való együttműködést, konkrét, és reális módszerek megválasztásával, így pozitívan hat, a gyermek személyiségére.
- A munkajellegű szervezéskor az óvodapedagógusnak figyelembe kell vennie az egyéni képességeket és fontos, hogy saját magához mérten fejlessze a gyermeket.

A gyermekek mindennapi tevékenységének része a munka, a munka jellegű tevékenység, amely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. A gyermek tevékenységi vágya a felnőttek utánzása és a velük való azonosulás

Ez az igény az alapja a munkára nevelésnek. A gyermekek ezért részt vehetnek a felnőttek munkájában, azok segítésében, s megismerkedhetnek a használati tárgyak alkalmazásával. A gyermekek minden munkát végezhetnek, amihez kedvük van és testi épségüket nem veszélyezteti. A mindennapi munkálkodás közben a gyermekek egyre több információ és pontosabb tapasztalat birtokába jutnak az őket körülvevő tárgyi világról.

Munkajellegű tevékenységek óvodánkban:

- önkiszolgálás,
- alkalomszerű munka,
- közösségi munka,
- környezetgondozás.

13.8. Önkiszolgálás

Ide tartozik a testápolás, étkezés, öltözködés. Kezdetben az óvónő, dajka segítségével, később teljesen önállóan végeznek önkiszolgáló tevékenységet. A szokásrendszer kialakítására a folyamatosság és a fokozatosság jellemző a gyermekek fejlettségi szintjének figyelembevételével. Ügyelünk arra, hogy a belsővé vált önkiszolgálással kapcsolatos teendőket az óvodáskor végéig gyakorolhassák.

Alkalomszerű munka és megbízások

A csoportok életében előre meghatározható és spontán kínálkozó lehetőségek is vannak. Egyéni fejlettségüknek megfelelő feladatokat bízunk rájuk, amiket előre megtervezünk, képességeiknek, feladathoz való viszonyulásuknak megfelelően vonjuk be őket a

tevékenységbe. A gyermekek szeretik az egyéni megbízásokat teljesíteni, növeli önbizalmukat, eligazodási képességüket, a szűkebb és tágabb óvodai közösséghez tartozásukat.

- segítenek az óvónő, dajka nénik munkájában,
- üzenetet adnak át az óvoda épületén belül,
- segítik a kisebbek tevékenységét,
- részt vállalnak az ünnepi készülődésben, csoport átrendezésében, eszközöket, ajándékokat készítenek.

Közösségi munka

E közös munka során alakulnak a társas kapcsolatok és kialakul a csoport szokása, normája. Segítségével fejlesztjük a gyermekek erkölcsi tulajdonságait, lehetőséget ad felelősségérzet kialakulására, s a kötelességteljesítés gyakorlására. Alakul a gyermek önértékelése, ezzel együtt a csoport értékelése is. Az eredmény mindenki számára érzékelhető, ami a szociális magtartásban és a társas kapcsolatok fejlődésében jelentkezik. A közösségi munka lehetőségeit felkínáljuk és mindenkitől a képességei szerinti munkavégzést várjuk el.

A gyermek munkajellegű tevékenysége örömmel és szívesen végzett tevékenység kell, hogy legyen.

Az óvodában lehetőséget biztosítunk a gyermek munkajellegű tevékenységéhez, a környezet megismeréséhez, és tapasztalatok megszerzéséhez.

Környezetgondozás

A környező világ megismerésének egyik része, a növények és állatok fejlődésével, gondozásával, védelmével való ismerkedés. Eközben számtalan közvetlen tapasztalatot szereznek, fejlődnek készségeik. A környezetgondozás feltételeit a csoportszobában és az udvaron egyaránt megteremtjük, az évszak adta lehetőségeket kihasználjuk.

- Élősarok gondozása,
- cserepes virágok, virágoskert, veteményeskert ápolása,
- akvárium,
- madáretető gondozása,
- a környezet rendjének megőrzése, a csoportszoba, mellékhelyiségek rendjének, esztétikumának folyamatos figyelemmel kísérése,
- az udvar tisztaságában, rendbetartásában, szépítésében folyamatos részvétel.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyerekek szeretnek közösen dolgozni, örömmel segítenek társaiknak.
- Képesek alapvető szükségleteik kielégítésére.
- Önállóan, igényesen végeznek el különböző munkafogásokat

- Szívesen vállalkoznak megbízatások teljesítésére
- Örömmel vesznek részt a növények és állatok gondozásában.
- Igényesen tevékenykednek környezetük esztétikus alakítása és rendjének megőrzése érdekében.
- Óvodáskor végére kialakulnak a munkavégzéshez szükséges képességek, tulajdonságok: kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság.

13.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél:

- Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalat bővítése, rendezése.

Feladat:

- Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Lehetőséget ad a felfedezésre és kreativitásának erősítésére.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
- A tevékenységben megvalósuló tanulás nem szűkül le az ismeretszerzésre.
- Az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban és időkeretekben valósul meg.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- utánzásos minta-és modellkövetéses magatartás-és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a játékos cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- gyakorlati problémamegoldás.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- a gyermekek elérik az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget, alkalmassá válik az iskolai tanulás megkezdésére.
- figyelmüket képesek az adott tevékenységre irányítani

- feladattudatuk kialakulóban van
- képesek ok-okozati összefüggésekre és problémamegoldó kreatív gondolkodásra

14. Óvodánk hagyományai, ünnepei

Születés- és Névnap: Minden csoportban a maguk által kialakított szokás szerint történik.

Ősz

Németvárosi Szilvalekvárfőzés

A németváros szívében a „Máriás ház”-nál a Német Nemzetiségi Önkormányzat és a K. Schriffert Hagyományörző Kör által szervezett ünnepségen, táncházon vesznek részt a gyermekek.

Szüret /szept.15-okt.15./

A gyermekek részt vesznek a szőlőpréslésben, csőszkunyhóépítésben. Az óvodapedagógusok segítségével szőlőskertet alakítanak ki az óvoda udvarán, ahol népi játékokat játszanak német nyelven. Részt vesznek a szüreti bográcsos elkészítésében, kenyérsütésben / babgulyás, dagasztás, kelesztés, virgolás, formázás- sütés a kemencében /. Megismerkednek kis népi mesterségekkel /nyakláncfűzés, agyagozás, csuhébáb készítés, kukoricamorzsolás/.Táncházat szervezünk. Megismernek verseket, mondókákat a szőlőről és szüretéről német nyelven is.

A csoportokban közösen elfogyasztjuk a bográcsban elkészült ebédet és megkóstoljuk a frissen sült finom kenyeret és az édes mustot.

Szent Márton nap /november 11./

A gyermekek „Zuher”-ba hívják a szüleiket és az óvoda dolgozóival együtt készítik a lampionokat, tanulják a Márton – napi énekeket, mondókákat. A gyermekek édes süteményt sütnek. Postás játék keretében a Németvároson élőket meghívják az együtt ünneplésre. Megismerkednek a Márton - napi dalokkal, Márton legendájával és megjelenítik azt játékokban. A szülőkkel együtt részt vesznek a lampionos felvonuláson, az ünnepi műsoron, illetve az ezt megelőző megvendéglésen / édes sütemény, must, tea, liba- és zsíros kenyér falatkák / Az ünnep után Márton-napi rajzversenyen vesznek részt az iskolában.

Tél

Advent

A gyermekek részt vesznek az adventi naptár és koszorú elkészítésében. Mézeskalácsot sütnek, fenyődíszeket, ajándékokat készítenek a szülőknek. Karácsonyról szóló dalokat, énekeket, történeteket hallgatnak német nyelven. Betlehemes játékot játszanak, diót törnek, almát sütnek és megkóstolják azokat. A szülőkkel együtt adventi kirakodóvásárt rendezünk.

Fontosnak tartjuk az idős emberekkel való kapcsolattartást, ezért minden évben adventi műsort adunk az Idősek klubjában.

Mikulásnap

Megismerik a Mikulás történetét, énekelnek, verselnek német nyelven. Meghallgatják az óvodapedagógusok német nyelvű Mikulás napi ünnepi műsorát. /báb, énekkar /

Advent

A gyermekek izgatottan várják az ünnepet. **Minden csoport ellátogat az óvoda közös fájához**, ahol a tanult német dalokat, verseket elmondják, majd meghitt hangulatban a saját csoportjukban ünnepelnek. Ajándékot készítenek a szülőknek.

Farsang /vízkeresztől hamvazószerdáig/

Vidám télbúcsúztató. A gyermekek részt vesznek a Farsang előkészületeiben. Különböző technikával farsangi álarcokat, szemüveget, sapkákat készítenek. Segítenek a farsangi díszek készítésében, az óvoda feldíszítésében. Tréfás csúfolódókat, dalokat, verseket tanulnak német nyelven. Évek óta hagyománnyá vált, hogy a szülők is részt vesznek a farsangi multságunkon. Ők készítik a farsangi fánkot, süteményeket, gyűjtik a zsákbamacskához a tárgyakat.

Az ügyességi és versenyjátékokban a szülők a gyermekeikkel együtt vesznek részt. Ha kedvük van, jelmezbe öltöznek, melyet otthon készítenek el.

Télkergetés

Húshagyókedden a gyermekek a közösen elkészített „telet” jelképező szalmabábot az Apor téren égetik el hangos csörömpöléssel, német csúfolódókkal, énekekkel kísérve. A szalmabábra rejtik rajzaikat, melyektől meg szeretnének szabadulni, ilyenek; a betegség, a rossz idő.

Tavaszi

Március 15.

Ellátogatunk a Petőfi szoborhoz.

Március 22. Víz világnapja

Tapasztalatok szerzése a vízzel kapcsolatban, ellátogatunk a Vízügyi Igazgatóság rendezvényére.

Húsvét

A gyermekek közösen készülődnek húsvétra, népszokásokat elevenítenek fel: tojásdíszítés, tojásfa állítása, ablakdíszek készítése, különböző technikákkal, locsolóversek mondogatása, locsolkodás, tojáskeresés.

„Németvárosi Tojásfa állítás” ünnepségén rövid műsorral kedveskedünk a németvárosiaknak

Nemzetiségi napok (április közepe)

A gyermekeket és szülőket testközelből megismertetjük a gyulai sváb szokásokkal, hagyományokkal.

Gyermeknap és családi nap

Az óvoda közös kirándulást szervez a gyermekek számára Gyulán vagy környékén. A közös programban versenyjátékokat, ügyességi játékokat játszanak, gyalogtúrán vesznek részt a gyermekek.

Pizsamaparti

A rendezvényt a ballagó nagyoknak szervezzük a ballagást követő pénteki napon, melynek programját minden alkalommal egy témához kötjük. A kincskeresés, akadálypálya mellett vízibombázás, zseblámpázás, kísérletezés várja a gyermekeket, majd este éneklés a tábortűz körül, s legvégül az óvodában alvás. Másnap reggel 8 órakor érkező szülőket egy közös reggeli-vel várják az óvodások és az óvoda dolgozói.

Fedezd fel Gyulát

Az óvoda közös kirándulást szervez a gyermekek számára Gyulán. A gyalogtúra során híres épületeket, egy-egy nevezetes szobrot, parkokat ismerhetnek meg a gyermekek.

Nyár

Békés Megyei Németek Kulturális Napja

A német nemzetiségi identitástudat alakítása német mondókákkal, körjátékokkal, tánccal, népi játékokkal, mesével, zenével / harmonika /. Ez az alkalom lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek, szülők, nagyszülők, óvodapedagógusok találkozhassanak más települések nemzetiségeivel

Megismerjék az ott kialakult szokásokat, hagyományokat. Itt lehetőség nyílik a beszélgetésre a nemzetiség nyelvén.

Pünkösöd

A pünkösöd megünneplésével az évszakváltást köszöntjük. A pünkösdi király és királyné választása versenyjátékok alapján dől el. A gyermekek részt vesznek a bográcson elkészítésében és a kenyérsütésben. Megismerkednek kis népi mesterségekkel / gyöngyfűzés, fonás, szövés, márványfestés, hajtogatás, agyagozás/.

Tánc házzal zárul a pünkösdi multság, majd elfogyasztjuk az óvoda udvarán főzött ebédet.

A Németvárosi Pünkösdi ünnepségen éneklő körmenettel körbejárjuk a Németvárosi templomot és részt veszünk a gyermekekkel a Pünkösdi király cím elnyeréséért szervezett játékban.

Ballagás

Június elején az iskolába menő gyermekek rövid német nyelvű programot mutatnak be a szülőknek és ezzel búcsúznak el az óvodától. A búcsúzó gyerekek nevében a pünkösdi király és királyné szalagot köt fel az óvodai zászlóra. Az óvoda dolgozói saját készítésű ajándékkal/ Zuckertüte/ köszöntik a nagyokat. Előző napon közös játékkal és megvendégléssel és kisvonatos városnézéssel búcsúztatják a kisebbek és az óvoda dolgozói az iskolába menő gyermekeket.

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek örömmel vesznek részt a nemzetiség nyelvén szervezett tevékenységekben, jól megértik az óvodapedagógus német nyelvű utasításait, kérdéseit, a tanult mondatmodellek alapján válaszolnak rá.
- A tornával kapcsolatos kifejezéseket jól ismerik, értik, esetenként használják.
- A megismert mondókákat, verseket, énekeket, énekes játékokat önállóan képesek elmondani, rövid mesét segítséggel eljátszani.
- Szabályjátékokat az óvodapedagógus vezetésével játszanak.
- Megismerik a német népszokásokat, ünnepeket, örömmel vesznek részt azokon. Szívesen visszavágnak később is az óvodai közös ünnepségekre.
- Örömmel várják a Kasperltheater előadásait, aktívan vesznek részt benne.
- Alkalmassá válnak a nemzetiségi iskolakezdésre és a tanító elfogadására.

Sajátos kapcsolataink más intézményekkel

Implom József Általános Iskola

[Implom József Általános Iskola 5.Általános Iskola és Sport Iskola](#)

Békés-Csongrád Megyei Német Iskolaegyesület

Békés Megyei Német Önkormányzatok Szövetsége

K. Schriffert József Hagyományőrző Kör

Gál Ferenc Főiskola Pedagógiai Kar Szarvas

[Békés Megyei Pedagógiai Szakszolgálat](#)

[Egészségügyi Alapellátási Intézmény](#)

[Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Gyula](#)

15. Deutsche Nationalitäten Aufgaben

**„In meine Hand ist es gegeben,
den Kindern eine Welt
zu bau'n, in der sie ganz geborgen leben,
in der sie frei auf sich vertrau'n”**

(Ursula Bintig:Hoffnung)

Die Erziehung im deutschen Nationalitäten Kindergarten bildet einen Teil des gesamten Erziehungs- und Bildungssystems in den Kindergärten Ungarns, im Einklang mit dem Grundprogramm und dessen allgemeinen Grundaufgaben und erfüllt noch dazu seine spezifischen, an die deutsche Minderheit geknüpften Aufgaben. Die Grundprinzipien der nationalen, sowie auch der ethnischen und nationalitäten – Erziehung ist dementsprechend die gleiche, auf Grund der allgemeinen Normen, die durch die besonderen Aufgaben auf dem Gebiet der Pädagogik erforderlich sind. In Betracht auf diese spezifischen Aufgaben haben wir in unserem Kindergarten unsere sprachlichen und erzieherischen Aufgaben zusammengestellt.

Die an dieser erzieherischen Arbeit beteiligten Kindergärtnerinnen müssen über deutsche Sprachkenntnisse verfügen und müssen auch auf dem Gebiet der Volkskunde, der Sitten und Bräuche bewandert sein und die Besonderheiten der deutschen Nationalität kennen. Eine besondere Aufgabe bedeutet für uns die Weiterentwicklung, das Fortleben des Kulturerbes.

Wir sind bestrebt, in unsere erzieherische und Pflegearbeit auch Pflegerinnen mit deutschen Sprachkenntnissen in unsere Arbeit einzubeziehen. Unsere Prinzipien: Die kindliche Persönlichkeit wird in altersgemischten Gruppen, in liebevollem Milieu, in dem sich das Kind in Geborgenheit fühlt, durch ausreichende Spieltätigkeit entwickelt. Im frei – und gelenkten Spiel lernen die Kinder spontan. Für die Vorschulkinder organisieren wir ein Schulspiel, in dem sie das Verhalten eines Schulkindes üben können.

Die Kindergärtnerin sichert dazu die Voraussetzung und die Möglichkeiten: Zeit, Raum, Mittel. In den altersgemischten Gruppen stehen die Sprachkenntnisse der Kindergärtnerin, und der grossen Kinder als Beispiel vor den kleinen Kindern, die sie nachahmen können.

Die Erziehungsziele des Nationalitäten-Kindergartens:

Die Überlieferung der deutschen Sprache und Kultur, die diesbezügliche Erziehung der Kinder, in Betracht auf die bestimmten Altersstufen und die persönlichen Eigenheiten der Kinder. Die Pflege der deutschen Traditionen, Sitten und Bräuche, im Einklang mit dem Alter der Kinder. Vorbereitung der Kinder für das deutsche Schulstudium, in Betracht auf sprachliche Situationen und Grundkenntnisse. Aufbau von doppelter Identität und doppelten Bewusstsein der Kinder mit Schwerpunkt auf den Sprachfaktor.

Die Aufgaben der sprachlichen Erziehung:

Ausbau einer sprachlichen Artikulationsbasis, die eine gute deutsche Aussprache ermöglicht.

Erlernen der Sprache und Erhöhung der Beliebtheit im deutschen Sprachgebrauch.

Ausarbeitung der Imitationsfähigkeiten, damit die Kinder Modell gemäss ihre Sprachkenntnisse anwenden können, ohne jeweilige Hemmungen.

Die Befriedigung der Neugierde. Sicherung der Grundansprüche der Kinder, in Betracht auf die Sensibilität und Altersgruppe der Kinder.

Täglich muss ein jedes einzelne Kind in Acht genommen werden, damit sich das Kind in Sicherheit fühlt. Die Aufgabe der Kindergärtnerin ist es, mit den Kindern eine enge Beziehung und ein inniges Verhältnis aufzubauen, und positive Verhältnisse zu erlangen, bei den Kindern das Gefühl der Sicherheit und der Geborgenheit zu erreichen. Die sprachliche Erziehung ist erst dann als erfolgreich zu betrachten, wenn jedes Kind mit Freude und ungezwungen an den Sprachspielen teilnimmt und gerne auf, in Deutsch gestellte Fragen ebenso antwortet – also wenn das Rollenspielen auf Deutsch Freude macht.

Eine der wichtigsten Aufgaben der sprachlichen Erziehung bedeutet die Pflege der spezifischen Sitten, Bräuche, Traditionen. Die Volksspiele verstärken das Bewusstsein und die Identität der Kinder und bilden im Laufe der Zeit eine positive Einstellung der Kinder zur Sprache.

Im zweisprachigen Kindergarten mit altersgemischten Kindergruppen ist eine besondere sprachliche Atmosphäre erforderlich, durch welche die Kinder ganz unbewusst, spielend, zu gründlichen Sprachkenntnissen gelangen, welche in jeder Situation gebraucht werden können.

Tagesablauf

Zeit

Tätigkeit

6.00 – 12.00

Spiel und ins Spiel integrierte lernen
Märchen, Reime, Puppenspiel
Singen, Kreisspiele
Malen, Kneten, Basteln
Umwelterziehung
Sport und Bewegung
Körperpflege
Brotzeit
Aufräumen
Spiel im Freien
Spaziergang
Mittagessen
Körperpflege
Mittagsschlaf/Ruhe
Jause
Freispiel

12.00 – 17.00

Die Gestaltung des Wochenplanes

Obligatorische Beschäftigungen:

- Sportbeschäftigung 1x
- Der tägliche Sport
- Der Stuhlkreis mit einem Märchen, Gespräch, Kreis- und Regelspiel.

Freie Beschäftigungen:

- Literatur
- Musik
- Die Sprachsituationen im gelenkten Spiel
- Umwelterziehung / Umwelt kennenlernen /
- Zeichnen, Malen, Bastelarbeit, Kneten, Handarbeit

Der Rahmen der Erziehung

Um gute sprachliche Situationen zu gestalten, können deutsche Gedichte, Lieder, Kreisspiele gebraucht werden, aber ausser Märchenbüchern und Spielen müssen solche Umstände zustande gebracht werden, welche die Kinder dazu anspornen, ihre Deutschkenntnisse zu aktivieren.

Einmal pro Woche werden die Kinder vom Kasperle besucht, dieser singt, spielt mit den Kindern und lehrt sie neue Spiele und inszeniert zusammen mit den Kindern verschiedene Situationen. Da der Kasper nur Deutsch kann, sind die Kinder gezwungen, ihm auf Deutsch zu antworten oder mit ihm zu sprechen.

Im Laufe des Tages muss die Kindergärtnerin jede Situation ausnützen und die Kinder anspornen, ihre Deutschkenntnisse zu aktivieren und sich bemühen, sich Deutsch auszudrücken. Dazu müssen bestimmte Situationen vorbereitet werden. Diese Situationen verhelfen die Kinder zum natürlichen, ungezwungenen Sprachgebrauch und dazu, dass die Kinder sich an die Sprache gewöhnen und diese lieb gewinnen.

Wöchentlich 1-2-mal wird auch der tägliche Sport in Deutsch gehalten. Für die Kinder, die vor Schulbeginn stehen, werden wöchentlich 1-mal Schulsportspiele organisiert. Der vier Jahreszeiten gemäss lernen die Kinder je 1-2 Sprichwörter oder Redewendungen, Gedichte, 1-2 Märchen, 3-4 Regelspiele, einige Kreisspiele.

Entwicklung bis zum Abschluss des Kindergartens

Die Kinder verstehen die deutschen Anweisungen, Erklärungen, Fragen die Kindergärtnerinnen und antworten nach gelernten Formeln und Satzmodellen. Die mit dem Sport zusammenhängenden Ausdrücke sind den Kindern bekannt, sie verstehen

diese, und wenden sie dem entsprechend an. Die erlernten Sprüche, Gedichte, Lieder, Kreisspiele können von den Kindern selbständig, spontan vorgetragen werden. Spielregel und Regelspiele werden unter der Leitung der Kindergärtnerin gut vorgetragen oder gespielt. Die Kinder kennen und erlernen Sitten, Bräuche, kennen die Feiertage und nehmen gerne daran Teil. Die Vorführungen des Kasperltheaters werden mit Freude erwartet und die Kinder beweisen aktive Anteilnahme daran. Am Abschiedsfest stellen die Kinder für die Eltern deutsche Programme vor. Am Kindergarten – Abschluss sind die Kinder gründlich für den Schulbeginn für Deutschen Nationalität vorbereitet.

16. Ellenőrzés, értékelés, intézményi feladatai, a hosszú távú fejlesztési stratégia módosításának eljárási folyamata

16.1. Az intézményen belüli ellenőrzési, értékelési folyamatok

16.1.1. Program felülvizsgálata, módosítása

Az intézmény ellenőrzéséhez kapcsolt vezetői 5 évre szóló intézkedési tervek mindenkori mellékletét képezik a pedagógiai programnak, illetve az abban foglalt módosításoknak megfelelően a program tartalmi elemei kiegészítésre kerülhetnek. Az intézmény belső ellenőrzésének módszerei, alkalmazott eszközei a nemzeti köznevelési törvény és az oktatási hivatal által kidolgozott standardok alapján történik. Intézményünkben valamennyi pedagógiai ellenőrzés során alkalmazzuk a kézikönyvben és az útmutatóban meghatározott értékelési szempontokat, az ellenőrzési területek megjelölése is ezek alapján történt.

16.1.2. Az intézmény ellenőrzési területei

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény elrendelte a köznevelési intézmények egységes szempontok alapján történő, külső ellenőrzési és értékelési rendszerének bevezetését. Az Oktatási Hivatal megalkotta a jogszabályban meghatározott célok alapján és a kívánt tartalomnak megfelelően a pedagógus, a vezető és az intézmény ellenőrzése és értékelése alapjául szolgáló tanfelüyeleti standardokat.

1. Pedagógiai folyamatok (tervezés, megvalósítás, ellenőrzés, értékelés, korrekció).
2. Személyiség- és közösségfejlesztés.
3. Eredmények:
 - eredményességi mutatók,
 - elégedettségmérés eredményei,
 - tagintézmények arculatának megfelelő mérőeszközök eredményei,
 - a belső és külső mérési eredmények.
4. Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció.
5. Az intézmény külső kapcsolatai.
6. A pedagógiai munka feltételei.
7. A Nemzeti alaptantervben megfogalmazott elvárásoknak és a pedagógiai programban megfogalmazott intézményi céloknak való megfelelés.

16.1.3. Vezetői ellenőrzés

a) tanfelüyeleti:

- A nevelési, tanulási fejlesztési folyamat stratégiai vezetése és operatív irányítása.
- A változások stratégiai vezetése és operatív irányítása.
- Önmaga stratégiai vezetése és operatív irányítása.

- Mások stratégiai vezetése és operatív irányítása.
 - Az intézmény stratégiai vezetése és operatív irányítása.
- b) a vezetőség ellenőrzési tevékenysége:
- - gyakorisága igazodik a külső ellenőrzések rendjéhez,
 - - tartalmában, az aktuálisan megfogalmazott intézményi célok jelennek meg,
 - az ellenőrzések alanyainak kiválasztása során a vezetőség az alábbi kiemelt szempontokat veszi figyelembe: új alkalmazottak, gyakornoki vizsga előtt állók, tanfelügyeleti ellenőrzésre kijelölt személyek, áthelyezések, új feladatkörök ellátása, minősítési eljárásban résztvevők, valamint a vezetőség által javasolt egyéb szempontok, ill. rendkívüli ellenőrzések. (Ezek a vezetőség látogatási tervében minden évben aktualizálásra kerülnek.)

16.1.4. Pedagógus ellenőrzése

9 kompetencia szerint:

1. Szakmai feladatok, szaktudományos szaktárgyi tudás.
2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításához kapcsolódó önreflexió.
3. A tanulás támogatása.
4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, többi gyermekkel, együtt történő sikeres neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges megfelelő módszertani felkészültség
5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, csoportirányító tevékenység
6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése.
7. **A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja.**
8. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás.
9. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért.

Valamennyi ellenőrzési szinten meghatározásra kerülnek az erősségek és a fejlesztendő területek. Az erősségek ismeretében aktualizálódik a humán erőforrás jobb felhasználása, módosulhat az intézményi feladatelosztás, újra gondolkodásra kerülhetnek az érintett pedagógiai területek.

A fejlesztendő területek esetében – az ellenőrzési szintnek megfelelően tervek készülnek, amelyek végrehajtását, a szükséges korrekciókat a vezetői ellenőrzési tervben meghatározott módon visszaellenőrizzük.

16.2. Program felülvizsgálata, módosítása

A program a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

A program érvényessége határozatlan időre szól, felülvizsgálata törvényi előírásként történik, és ha azt szakmai, tartalmi fejlesztés szükségessé teszi, illetve kezdeményezheti a nevelőtestület, szülői szervezet, helyi és kisebbségi önkormányzat.

17. Legitimációs záradék

A Németvárosi Óvoda Pedagógiai Programját az intézmény vezetőjének előterjesztése alapján 2016. május 23-án Gyula Város Német Nemzetiségi Önkormányzata az 55/2016.(V.23.) határozatával **elfogadta**. 2017. augusztus 28-án módosította a nevelőtestület. 2018. augusztus 27-én a 137/2018.(VII.25.) Korm. rendelet alapján történt a módosítás. 2019. 08. 26-án módosította a nevelőtestület. **2022.11.24. napján ismét módosítva lett szakmai és törvényességi elvárásoknak megfelelően.**

Gyula, 2022. november 24.

.....
Pálovitsné Czene Ágota